

AVALUACIÓ FINAL EXTERNA

De la Banca Armada a la Banca Ètica

Sensibilització i incidència política per a una Comunitat Valenciana compromesa i coherent amb el foment de la pau i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible

---

Nº d'expedient: SOLEPD/2017/0015

Entitats: Fundació Cívica Novessendes / SETEM Comunitat Valenciana

---

Dialòguia
Consultoría Social

18 de juny 2019

DIALÒGUIA Consultoria Social

C/ Pare Melià, 11

12600 LA VALL D'UIXÓ

Tel.: 629-524317

www.dialoguia.es

Email: info@dialoguia.es

Autor:

18/06/2019

X

Isidro Clemente

isidro@dialoguia.es

Índex de quadres

QUADRE 1: ACTORS INVOLUCRATS EN L' AVALUACIÓ	11
QUADRE 2: DESTINATARIS DIRECTES PREVISTOS PEL PROJECTE	16
QUADRE 3. ESTRUCTURA DE LA INDAGACIÓ SOBRE LES NECESSITATS INFORMATIVES..	22
QUADRE 4: MOSTRA DE L' ESTUDI SEGONS INSTRUMENT I TIPOLOGIA DEL TITULAR.....	28
QUADRE 5: CADENA DE CANVIS IDENTIFICADA	31
QUADRE 6: CONTRIBUTIÓ DEL PROJECTE A L' ESTRATÈGIA DE LA GVA	35
QUADRE 7: VALORACIÓ DE LES XARRADES - DEBAT	37
QUADRE 8: GRAU DE CONEIXEMENT DEL QUE ÉS LA BANCA ARMADA DE PART DE LA CIUTADANIA QUE HA ASSISTIT A LES XARRADES	53

Índex d'Il·lustracions

IL·LUSTRACIÓ 1: OBJECTIU GENERA DEL IV PLA DIRECTOR DE LA COOPERACIÓ VALENCIANA.....	34
--	----

Llistat de sigles i acrònims

AAPP	Administracions Públiques
BE	Banca Ètica
CEBC	Càtedra Economia del Bé Comú
CVCD	Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament
CVONGD	Coordinadora Valenciana d'ONGD
DGCS	Direcció General de Cooperació i Solidaritat
EBC	Economia del Bé Comú
EpCG	Educació per a la Ciutadania Global
EpD	Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global
ESS	Economia Social i Solidària
FdV	Fonts de Verificació
FETS	Finances Ètiques i Solidàries
GVA	Generalitat Valenciana
IUDESP	Institut Interuniversitari de Desenvolupament Social i Pau
LdB	Línia de Base
MML	Matriu de Marc Lògic
ODS	Objectius de Desenvolupament Sostenible
OSC	Organitzacions de la Societat Civil
PDCV	Pla Director de la Cooperació Valenciana
RETS	Xarxes d'activistes que denuncia els abusos i les violacions dels drets humans i dels drets laborals
RSC	Responsabilitat Social Corporativa
TdR	Termes de referència de l'avaluació
UJI	Universitat Jaume I de Castelló
UV	Universitat de València

CONTINGUTS

RESUM EXECUTIU	7
1. INTRODUCCIÓ	11
2. OBJECTIUS DE L'AVALUACIÓ	12
3. DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ	13
4. CRITERIS DE VALORACIÓ	20
5. METODOLOGIA I TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ	25
6. CONDICIONANTS I LÍMITS DE L'ESTUDI	29
7. ANÀLISIS I INTERPRETACIÓ DE LES TROBALLES	31
8. CONCLUSIONS	61
9. RECOMENACIONS	65
10. LLIÇONS APRESES	69
ANNEX I. Pla d'avaluació	71
ANNEX II. Treball de camp: activitats realitzades	73
ANNEX III. Qüestionari de valoració de coneixements	75
ANNEX IV. Qüestionari de valoració de la xarrada	80
ANNEX V. Documentació consultada i fonts secundàries	88

RESUM EXECUTIU

RESUM EXECUTIU

El present treball correspon a la una **avaluació final** del projecte “De la Banca Armada a la Banca Ètica Sensibilització i incidència política per a una Comunitat Valenciana compromesa i coherent amb el foment de la pau i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible”, impulsat per la Fundació Cívica Novessendes i SETEM Comunitat Valenciana i cofinançat per la Generalitat Valenciana, en el seu programa del any 2017 de subvencions a organitzacions no governamentals per al desenvolupament (ONGD), per al finançament de projectes d'educació per a la ciutadania global en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Es tracta d'una **avaluació final externa**, sent el **propòsit** identificar i reflexionar sobre els resultats que s'han aconseguit, així com determinar el valor d'aquests, tenint en compte que el projecte s'emmarca en la Campanya Banca Armada (<http://www.bancaarmada.org/>) i que les seues conclusions i aprenentatges han de servir per a futures actuacions tenint en compte aquest marc de referència.

De la Banca Armada a la Banca Ètica és un projecte d'educació per al desenvolupament l'objectiu del qual és incrementar la consciència crítica sobre la relació individual, organitzacional i institucional amb la banca que finança la indústria armamentista i es genera un entorn propici a nivell de la Comunitat Valenciana per a uns canvis en les pràctiques bancàries de la ciutadania i en les polítiques de les administracions públiques, en coherència amb una cultura de pau i l'agenda 2030 dels ODS.

El projecte ha tingut una duració de 12 mesos, d'acord al previst, iniciant-se el 5 de març de 2018, i s'ha dut a terme en 5 poblacions (Betxí, València, Manises, Castelló, La Vall d'Uixó i Alzira¹).

L'enfocament metodològic de l'avaluació és formatiu i participatiu, i s'ha basat en els següents criteris:

- ✓ Aspectes metodològics
- ✓ Pertinència

---

¹ Aquesta ciutat no hi era en el projecte inicial

- ✓ Eficàcia
- ✓ Impacte
- ✓ Coherència i
- ✓ Sostenibilitat

El treball s'ha realitzat durant 13 setmanes i els instruments d'investigació utilitzats han sigut: anàlisi documental, entrevistes semi-estructurades i grup de discussió, i s'ha tractat els resultats dels qüestionaris post-test d'una de les activitats del projecte.

En la investigació realitzada han participat 10 persones, el 60 per cent dones i el 40 per cent homes; pel que fa a la participació en l'enquesta, l'univers ha sigut d'un total de 44 persones, distribuïdes en tres grups segons la localitat.

Pel que fa a les principals **troballes, conclusions i recomanacions** que hem obtingut cal destacar que el projecte ha aconseguit els propòsits referits a la creació de l'argumentari (R1), la sensibilització i conscienciació de la població (R2), i en menor mesura el relacionat amb la mobilització social i la incidència política (R3).

Els motius de l'anterior estan relacionats especialment pel sobredimensionament del projecte enfront de les seues possibilitats atès que aquesta era la segona campanya impulsada al País València.

D'aquestes conclusions s'obté un aprenentatge relacionat amb l'estratègia d'acció per aconseguir la incidència política, que tindrà que passar d'alguna manera per establir aliances amb el sector de los OSC, i especialment amb la CVONGD, en aquest sentit sembla que el Grup de Treball de Polítiques és un escenari idoni.

Quant als aspectes metodològics, ha de fer-se un esforç per identificar d'indicadors de qualitat que mesuren el canvi que cerca el projecte i arribar a un equilibri junt els indicadors de metes, doncs hi ha una gran quantitat d'indicadors que a més dificulten la gestió del projecte: en aquest sentit es recomana fer un esforç per no incloure més de 2 – 3 indicadors potents per resultat.

El projecte contribueix clarament a l'objectiu general del IV PDCV, i ho fa a través de l'estratègia 3.1 Dret al desenvolupament, especialment pel que fa a la compra pública

ètica, i a la construcció de d'una cultura de pau i de transparència de l'estratègia 4.1 Dret a la participació i la governança democràtica.

S'ha identificat que l'enfocament metodològic utilitzat en xarrades de sensibilització és adequat al públic objectiu, així la valoració que els assistents han fet en el qüestionari quant a continguts i el perfil dels ponents és alta, sent de 4,69 i 4,76 sobre 5.

El projecte ha influït positivament en la capacitat de les entitats impulsores i en el seu reconeixement en l'àmbit valencià per a impulsar la Campanya Banca Armada, no obstant s'ha de tindre en compte l'estructura de les mateixes que s'haurà d'enfortir per a fer front a l'ampliació de la campanya i arribar a més població i indrets al País Valencià.

Finalment indicar que sense cap dubte el projecte ha contribuït a tindre una ciutadania crítica enfront de la banca que finança la indústria d'armament, i per una cultura de pau, tot dins del marc limitat a l'abast del projecte.

L' AVALUACIÓ

1. INTRODUCCIÓN

La present avaluació es realitzar en el marc de l' ORDRE 3/2017, de 31 de maig, de la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions en matèria de cooperació al desenvolupament, d'acord al seu Article 64 referit a l'avaluació, pel qual totes les actuacions subvencionades serà preceptiva la realització d'una avaluació final externa o mixta: aquest document formarà part de l'expedient de justificació.

Segons el que s'indica en el punt 3 del dit article, l'avaluació s'ha fet d'acord a la "Guia per al seguiment i avaluació de projectes finançats per la Generalitat Valenciana en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament"

Els actors involucrats en l'avaluació² segons titulars s'identifiquen en el següent quadre.

QUADRE 1:ACTORS INVOLUCRATS EN L'AVALUACIÓ

Titulars	Actors
Titulars de drets	Entitats de l'economia social, solidària i del Bé Comú Organitzacions de la societat civil Població participant en les accions de sensibilització Estudiants del Màster en Pau, Conflictes i Desenvolupament de l'IUDESP-UJI
Titulars d'Obligacions	Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació Partits polítics Grups parlamentaris
Titulars de Responsabilitats	Equip tècnic de la Fundació Novessendes de la CV y Setem CV Equip tècnic Centre Delàs

² Si bé és cert que aquests són els actors del projecte no tots ells han participat en el procés d'avaluació

El present document s'estructura en les següents parts:

La primera, fins al punt 5 del document, es refereix al marc de l'avaluació i informa sobre els antecedents i context de l'avaluació, els objectius en funció de la seua utilitat, es descriu la intervenció, detalla els criteris que s'utilitzen en la valoració, així com la metodologia i tècniques d'investigació, el punt 6 informa sobre els condicionants i límits que hi ha hagut durant l'estudi.

A continuació, en el punt 7, s'identifiquen les troballes segons criteris establits, a saber:

- ✓ Aspectes metodològics del disseny de la intervenció
- ✓ Pertinència
- ✓ Eficàcia
- ✓ Impacte
- ✓ Coherència
- ✓ Sostenibilitat

En el següent apartat s'indiquen les conclusions (punt 8) organitzades segons els criteris indicats, igual que les recomanacions (punt 9) al següent apartat.

Finalment incloem les lliçons apreses (apartat 10), que pretenen completar el procés de reflexió dels diferents agents, de manera que l'avaluació que es presenta pugua contribuir als propòsits d'un treball d'aquest tipus.

Es completa la informació amb els corresponents annexos

2. OBJETIUS DE L'AVALUACIÓ

Es tracta d'una **avaluació final externa**, sent el **propòsit** identificar i reflexionar sobre els resultats que s'han aconseguit, així com determinar el valor d'aquests en el marc de referència que és la Campanya Banca Armada dins de la qual s'ha executat el projecte; des d'aquest punt de vista l'avaluació pot fer les seues aportació per a orientar futures accions al País Valencià.

Els **objectius de l'avaluació**, segons s'indica als TdR, són:

- ❖ Recollida d'informació de manera sistemàtica i rellevant per a la seua posterior valoració
- ❖ Respondre a les qüestions necessàries relatives al projecte de forma imparcial i transparent
- ❖ Valorar l'impacte pedagògic de les accions
- ❖ Recollir lliçons apreses i recomanacions futures
- ❖ Valorar factors de risc i estratègies de gestió dels riscos
- ❖ Informar sobre els processos de presa de decisions.

En reunions celebrades amb la persona responsable del projecte de part de la Fundació Novessendes els dies 21 de març i 24 d'abril es va concretar l'abast esmentat així com l'estratègia i abast del treball amb els informants clau.

3. DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ

3.1. Marc global del projecte

La hipòtesi de partida del projecte és que els bancs en col·laborar amb el complex militar-industrial ajuden a mantenir nivells elevats d'armamentisme, amb el qual contribueixen a proveir d'armes conflictives armats, incidint en la seua perdurabilitat i augmentant els seus nivells de violència i les seues conseqüències nefastes en les poblacions i el desenvolupament humà.

S'ha de dir que el projecte s'emmarca en una estratègia més ampla de la campanya Banca Armada, impulsada per les entitats ciutadanes SETEM, Centre Delàs d'Estudis per la Pau, Col·lectiu RETS, Justícia i Pau i l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG), va néixer l'any 2007 per denunciar les inversions de les entitats financeres en la indústria militar amb l'objectiu de sensibilitzar i exigir unes polítiques ètiques i responsables socialment.

El projecte pretén, a partir d'una tasca de recerca i divulgació, destapar de manera rigorosa els vincles entre les principals entitats financeres espanyoles, la producció i

exportació d'armes i el negoci de la guerra, i les seues relacions indirectes amb els actors de la Generalitat Valenciana i governs municipals locals (València, Castelló, etc.) i altres actors (empreses, consumidors, societat civil, ciutadania en el seu conjunt) per tal de contribuir a una conscienciació del grau de responsabilitat de cada actor en aquest mecanisme generador de conflictes armats i violacions de drets humans en els països del Sud.

La tasca de sensibilització i generació de consciència crítica està encaminada al desenvolupament d'accions d'incidència política i mobilització social per contribuir a una ciutadania global crítica i un govern a la Comunitat Valenciana que siguin actius en el foment d'unes finances ètiques com a eina per a un desenvolupament humà sostenible per a tots i totes i una cultura de pau.

3.2. Localització i període d'execució del projecte

El projecte, amb una duració prevista inicialment de 12 mesos, va iniciar-se el 5 de març de 2018, i no ha hagut cap canvi en aquest sentit.

Pel que fa a l'àmbit geogràfic d'execució, s'han realitzat activitats a:

- ✓ Betxí
- ✓ València
- ✓ Manises
- ✓ Castelló
- ✓ La Vall d'Uixó
- ✓ La Barraca d'Aigües Vives – Alzira

No s'ha sol·licitat ni comunicat, segons la informació consultada, cap tipus de modificació.

3.3. Col·lectius destinataris

El projecte assenyalava com a població destinatària els següent grups:

- Grup de treball sobre banca armada i vincles amb l'administració pública: investigadores col·laboradores de SETEM CV, i Centre Delàs que realitzen recerca sobre aquesta temàtica.
- Grup d'activistes de banca armada: col·lectiu de persones que fan accions de carrer per portar la denúncia de les inversions de la banca a la indústria armamentista a l'espai públic
- 240 persones de la població en general i societat civil com a beneficiaris directes del cicle de xerrades, de les quals al menys el 50% són dones, i repartides en diferents municipis de la Comunitat Valenciana
- 50 membres d'entitats de l'ESS i cooperativisme participen als 2 tallers sobre banca ètica
- Almenys 20 responsables d'economia i finances d'entitats que treballen pel desenvolupament i/o la pau participen a 1 seminari de treball
- Almenys 50 participants a la Jornada dels quals almenys 20 són de la societat civil, 10 de l'àmbit de l'economia social i solidària, i 3 de l'àmbit jurídic per crear noves sinergies.
- Al menys 100 ciutadanes es mobilitzen en una acció de carrer en contra de la banca armada i a favor de les finances ètiques
- 60 estudiants del Màster en Pau, Conflictes i Desenvolupament de l'IUDES-UJI, així com estudiants, professorat i investigadores en general vinculades a la pau, l'economia de la defensa, els drets humans i el desenvolupament
- Organitzacions de la societat civil i moviments socials vinculats al treball per la pau i el desarmament, el desenvolupament i/o el consum responsable i la Economia Social i Solidària en els municipis d'actuació i arreu del territori
- 6 partits polítics i 5 grups parlamentaris de la Generalitat Valenciana i d'ajuntaments del territori

D'acord al que s'indica en el projecte, en el següent quadre fem la quantificació dels destinataris directes del projecte segons grup poblacional identificat i les activitats del projecte.

QUADRE 2: DESTINATARIS DIRECTES PREVISTOS PEL PROJECTE

Grup poblacional	Activitat	Nombre de destinataris
Població en general i societat civil	Cicle de xerrades	240
Entitats de l'ESS i cooperativisme	Tallers sobre banca ètica (2)	50
responsables d'economia i finances d'entitats que treballen pel desenvolupament i/o la pau	Seminari (1)	20
Societat civil, economia solidària i àmbit jurídic	Jornada	50
Ciutadania mobilitzada	Accions de carrer	100
Estudiants del Màster en Pau, Conflictes i Desenvolupament de l'IUDESP-UJI i investigadors	Seminari UJI	60
TOTAL		520

El projecte considera **població beneficiària indirecta** a unes 15.000 persones interessades per les temàtiques de la pau, la noviolència i/o el consum responsable i els ODS, que reben els butlletins, tenen accés al material publicat on-line i/o interactuen en les xarxes socials en relació amb la problemàtica de la banca armada i les accions del projecte. Gran part formen part de la base social de Novessendes, SETEM CV i Centre Delàs.

També es parla de la **població beneficiària final**, identificada com a persones que pateixen directament les conseqüències dels conflictes armats i la vulneració de drets.

3.4. Els objectius, resultats i activitats del projecte

OBJETIU GENERAL

Contribuïm a una ciutadania global crítica i un govern actius en el foment d'unes finances ètiques com a eina per a un desenvolupament humà sostenible per a tots i totes i una cultura de pau a la Comunitat Valenciana.

OBJETIU ESPECÍFIC

S'incrementa la consciència crítica sobre la relació individual, organitzacional i institucional amb la banca que finança la indústria armamentista i es genera un entorn propici a nivell de la Comunitat Valenciana per a uns canvis en les pràctiques bancàries de la ciutadania i en les polítiques de les administracions públiques, en coherència amb una cultura de pau i l'agenda 2030 dels ODS.

RESULTAT 1

Creat un argumentari actualitzat, crític i rigorós sobre els vincles entre la banca armada, els conflictes armats i vulneracions del dret a una vida lliure de violència, i sobre les alternatives possibles a favor d'una cultura de pau, d'una economia social solidària i una coherència de política per al desenvolupament de la Generalitat valenciana.

RESULTAT 2

Augmentada la sensibilització, conscienciació i coresponsabilització de la ciutadania de la comunitat valenciana sobre la banca armada i els seus efectes perverses en els drets humans i la pau, arribant a públics no sensibilitzats, i proposant alternatives provinents de les finances ètiques.

RESULTAT 3

Iniciada una mobilització social i incidència política i empresarial a la comunitat valenciana per denunciar els efectes nefastes de la banca armada i generar uns compromisos de la societat civil i el govern valencià d'avançar cap a unes

finances ètiques en coherència amb una cultura de pau i un desenvolupament humà sostenible.

RESULTAT 4

Seguir i avaluar el projecte de forma continuada.

ACTIVITATS

A.1.1 Creació i dinamització d'un grup de treball sobre cultura de pau, desarmament i no-violència en el qual participen al menys 1 membre de Novessendes, 1 de SETEM i 1 del Centre Delàs, per consolidació de la Campanya Banca Armada al País Valencià i sub-grup sobre banca armada vs banca ètica

A.1.2 Creació de discurs crític i publicació de l'informe banca armada a la Comunitat Valenciana

A.1.3 Actualització de la base dades sobre banca armada disponible on-line amb data visualització, en valencià, castellà i anglès

A.1.4 Difusió dels continguts de la recerca i de l'argumentari crític i rigorós a la ciutadania a través dels mitjans de comunicació (articles de recerca i opinió, entrevistes, etc.) i creació d'una reflexió i un debat mitjançant eines participatives online (xarxes socials, blogs, etc.).

A.2.1 Creació de material divulgatiu amb els arguments i dades més rellevants de l'informe.

A.2.2 Organització d'un cicle de xerrades-debats "Finançament de la indústria armamentista i del negoci de la guerra: Quines responsabilitats hi tenen les entitats financeres i què hi podem fer? Una visió crítica des de la cultura de pau".

A.2.3 Acció de mobilització de carrer a favor de les finances ètiques aprofitant un esdeveniment obert/fira sobre el comerç just i l'ESS a la Comunitat Valenciana

A.2.4 Seminari intern sobre la base de dades i processos de recerca sobre el finançament del cicle econòmic militar en el marc del Màster de Paz, conflictes i Desenvolupament de l'IUDESP-UJI

A.3.1 Organització de Seminaris de treball amb grups específics sobre la banca armada i les alternatives possibles

A.3.2 Organització d'una Jornada oberta al públic a València "Què cal fer per passar de la banca armada a la banca ètica? Avancem cap a una coherència de polítiques i una cultura de pau"

A.3.3 Incidència política perquè s'aprove una declaració o moció a les Corts Valencianes per deixar de treballar paulatinament i fins allà on siga possible amb bancs que col·laboren amb el negoci de la guerra i encaminar la transició cap a les finances ètiques.

A.3.4 Campanya on-line de mobilització social per demanar a al Generalitat Valenciana que es treballe amb finances ètiques.

A.3.5 Incidència empresarial mitjançant la participació d'activistes a la junta d'accionistes de Bankia, un dels principals bancs que conformen la banca armada espanyola, i interlocció/reunió amb la direcció de RSC del banc

A.3.6 Treball en xarxa a nivell local i global en el marc de plataformes institucionals i/o de la societat civil que treballen per la pau i el desarmament

A.4.1 Realització de la línia base a la Comunitat Valenciana

A.4.2 Auditoria i avaluació externa

A.4.3 Treball de seguiment i coordinació continu

4. CRITERIS DE VALORACIÓ

4.1. Criteris de l'avaluació

L'avaluació incorpora els criteris que s'estableixen en els TdR³, als quals s'ha afegit el criteri d'Aspectes Metodològics atés que ho considerem necessari després de la primera reunió amb l'equip tècnic responsable del projecte, i d'acord amb les necessitats informatives que ha plantejat, tot això inclòs en el pressupost inicial.

Així, els criteris que s'aborden en l'avaluació són:

Aspectes metodològics

S'analitza la coherència horitzontal i vertical de la formulació, la capacitat per a previndre situacions de risc en l'execució del projecte i la seua utilitat per a mesurar els avanços i a implementar l'avaluació.

Pertinència

Adequació dels resultats i els objectius de la intervenció al context en el qual es realitza. Amb la seua anàlisi s'estudia la qualitat del diagnòstic que sustenta la intervenció. Analitzant els *subcriterios de disseny, cobertura i visibilitat.

Eficàcia

Mesura si "la intervenció causa els efectes desitjats en la població"; és una mesura del grau o nivell d'abast de l'objectiu específic i els resultats del projecte en una població beneficiada i en un període de temps determinat, sense considerar els costos en els quals s'incorre per a obtindre'ls⁴.

Impacte

Són tots els efectes que la intervenció provoca en general, tant buscats i desitjats com pot ser l'assoliment de l'objectiu global, com altres efectes no previstos, desitjats o no desitjats.

---

³ Pertinència, Eficàcia, Impacte, Coherència i Sostenibilitat

⁴ MAE, 1998

L'impacte és conseqüència dels efectes del projecte, per tant pot expressar-se com “el grau de compliment dels objectius generals respecte a la població fíque del projecte⁵”.

Coherència

Es realitza a dos nivells. Un intern, que valora l'articulació dels objectius de la intervenció amb els instruments proposats per a aconseguir-los i la seua adequació als problemes. Un altre extern, que analitza la compatibilitat de la intervenció amb altres estratègies i programes amb els quals pugua tindre sinergies o complementarietat.

Sostenibilitat

Es defineix⁶, en termes generals, com el grau en el qual els efectes positius derivats de la intervenció continuen una vegada que s'ha retirat l'ajuda externa. Aquest criteri parteix de la idea que és convenient que els beneficiaris o les institucions sòcies es facen càrrec de continuar complint amb els efectes positius de l'actuació executada.

Es refereix a la sostenibilitat i manteniment dels efectes positius del projecte, valorant-se la viabilitat de la intervenció i la seua continuïtat més enllà de la fi del projecte.

4.2. Dimensions i preguntes

L'enfocament metodològic que s'ha aplicat en l'avaluació té un caràcter qualitatiu sobre la base de les entrevistes i grups focals, completat amb la recopilació i anàlisi d'informació de tipus quantitatiu procedent de la informació generada al llarg de la intervenció.

A partir del treball previ per a l'establiment de la LdB i les converses mantingudes amb la persona responsable del projecte en la reunió d'abast celebrada el 21 de març de 2019, s'ha procedit a identificar les necessitats informatives de l'entitat, les quals han completat les preguntes que sorgeixen dels criteris triats i les indicades en els TdR.

---

⁵ Cohen y Franco. 1993.

⁶ MAE, 1998

QUADRE 3. ESTRUCTURA DE LA INDAGACIÓ SOBRE LES NECESSITATS INFORMATIVES

Preguntes	<ul style="list-style-type: none"> • ¿Què es desitja saber? • ¿Quins aspectes es vol valorar?
Dimensions	<ul style="list-style-type: none"> • Preguntes relacionades amb el context • Preguntes relacionades amb l'estructura • Preguntes relacionades amb els processos • Preguntes relacionades amb els resultats

Les preguntes de la investigació, d'acord als criteris establerts, són:

ASPECTES METODOLÒGICS: Anàlisi dels processos més rellevants de la metodologia utilitzada en la implementació del projecte
Ha sigut correcta la formulació de la intervenció segons l'EML?
El projecte s'ha dissenyat des d'una perspectiva d'EGyBDH?
Són els resultats coherents amb aquests objectius? I les activitats?
El sistema d'indicadors permetia mesurar els impactes previstos?

Han sigut ben identificades les fonts de verificació?
Han sigut correctament identificats els factors externs?
Ha sigut adequat l'estudi de LdB?
El sistema de seguiment i avaluació és adequat per a mesurar els avanços del projecte?
Han sigut útils les conclusions dels treballs d'avaluació prèvia?
Ha sigut adequada la coordinació entre les entitats socies en l'agrupació?
PERTINÈNCIA: Adequació de la intervenció al context en el qual es realitza
Es correspon la intervenció amb les prioritats i necessitats dels Titulars de Drets?
Els criteris de selecció de la població destinatària van ser els adequats?
Els objectius es troben alineats amb les prioritats de l'Estratègia d'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit formal de la Comunitat Valenciana 2017 – 2021 i a l'IV Pla Director de la Cooperació Valenciana?
Es correspon el projecte amb l'estratègia de les entitats?
L'enfocament metodològic del projecte és adequat als continguts i a les capacitats dels titulars de drets?
Les metodologies, enfocaments de treball, materials i activitats plantejades han sigut les adequades per a aconseguir els resultats previstos?
Quins han sigut els elements i les dificultats dels facilitadors per a la incorporació d'aquesta metodologia?
EFICÀCIA. Mesura del grau o nivell d'abast els resultats i contribució als objectius
Han sigut vàlids els recursos i estratègies posats en marxa per a aconseguir els resultats previstos?
S'han aconseguit tots els resultats previstos de la intervenció?
S'ha aconseguit l'objectiu específic de la intervenció?
S'han aconseguit altres efectes no previstos?

IMPACTE: Efectes que la intervenció provoca en general, tant buscats i desitjats com pot ser l'assoliment de l'objectiu global, com altres efectes no previstos, desitjats o no desitjats.
Ha contribuït la intervenció a aconseguir l'objectiu global proposat?
S'han produït impactes positius no previstos sobre els beneficiaris directes o indirectes?
S'han produït impactes negatius no previstos com a conseqüència de la intervenció?
La intervenció ha aconseguit millorar la realització dels DDHH i en particular els de les dones?
Hi ha hagut algun resultat inesperat relacionat amb la realització de DDHH i l'equitat de gènere? Positiu o negatiu? De quina manera va afectar els/es titulars de drets?
COHERÈNCIA: Idoneïtat de l'estructura interna de la intervenció i a la seua complementarietat amb altres intervencions
Es corresponen els problemes identificats amb els objectius proposats?
S'ha definit correctament l'estructura d'objectius, resultats i activitats de la intervenció?
Són adequades les activitats programades per aconseguir els objectius de la intervenció?
Complementa la intervenció algun programa o línia de treball d'altres entitats o les administracions públiques?
SOSTENIBILITAT: Grau en el qual els efectes positius derivats de la intervenció continuen una vegada que s'ha retirat l'ajuda externa.
Quines estratègies d'intervenció ens permeten continuar en el temps el procés generat?
Amb quins mitjans humans, materials i financers es compta per a assegurar la continuïtat de l'acció?
Està previst algun tipus de suport Institucional per a la continuïtat del projecte?
Els resultats aconseguits són sostenibles en el temps o tendeixen a ser-ho?
Quines mesures s'han adoptat per a institucionalitzar el projecte o fomentar la capacitat de les parts interessades?
Es mantenen els beneficis de la intervenció una vegada retirada l'ajuda externa?
Els responsables polítics del procés han manifestat el seu compromís amb els resultats d'aquest?

5. METODOLOGIA I TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ

5.1. Enfocament metodològic

L'enfocament metodològic del treball que realitzem és l'aplicat en l'avaluació de polítiques públiques d'acord amb la metodologia CAD establida per a aquest tipus d'accions.

En primer lloc, hem analitzat en profunditat el document – projecte i tota la documentació que se'ns va subministrar i que s'indica en l'Annex V; a partir d'ací i en coordinació amb la persona responsable tècnica del projecte en el moment de fer l'avaluació, es va establir el pla de treball i calendari el qual queda reflectit en l'Annex I.

En el procés avaluatiu és fonamental la participació dels implicats en el projecte, tant en la fase de recollida de dades com en el contrast de les valoracions i en la devolució de resultats, sense aquesta participació activa, crítica i reflexiva, l'avaluació mancarà de sentit, és per això que s'ha posat un especial èmfasi en aquest enfocament.

És així com el procés d'avaluació realment té sentit i és la seua raó de ser si compleix les següents funcions:

- ✓ **Retroalimentació o millora:** És una manera de rebre “feedback” sobre la intervenció realitzada encaminada a comprendre el procés que s'ha dut a terme, per a millorar en el futur; l'avaluació ha de ser un procés d'aprenentatge de la pròpia intervenció.
- ✓ **Control de responsabilitats i rendiment de comptes:** És una responsabilitat social i política, especialment si les activitats dutes a terme es financen amb fons públics, ja que el contribuent té dret a saber en quin i com s'està emprant els diners públics.
- ✓ **Il·lustració per a futures accions⁷** : L'avaluació fomenta una anàlisi prospectiva sobre quins i com poden ser les intervencions futures. Això al seu torn contribueix, en últim terme, a l'aprenentatge i coneixement progressiu i acumulatiu sobre polítiques públiques.

---

⁷ De importància atés que el projecte s'ha plantejat com una primera actuació per a continuar més endavant en aquesta línia (a l'abril de 2018 ha començat una nova fase)

El sentit de l'avaluació resideix en aportar elements esclaridors per millorar l'efectivitat o prendre decisions sobre un programa o política, és a dir, l'avaluació ha de ser, abans de res, útil i pràctica.

Útil, perquè la informació que ens oferisca ha de servir per a la millora del programa, política o intervenció; és a dir, haver de ser una informació pertinent i fàcilment aplicable i utilitzable.

Pràctica, perquè ha d'estar orientada a l'acció.

Així, atesos els propòsits del treball, l'avaluació té un caràcter **sumatiu**, perquè valora els aspectes de l'actuació una vegada ja ha finalitzat, resumint sobre allò que s'ha realitzat i consolidant el que s'aconseguit per a tindre una visió plena de conjunt, igualment resulta una avaluació de caràcter **formatiu** en oferir una informació que ha de ser útil per a l'enfocament i la gestió de futures accions .

Segons el moment es tracta d'una **avaluació final** i d'acord amb l'agent avaluador és una avaluació **externa**.

Una avaluació d'aquest tipus ha d'estar basada en la participació efectiva dels implicats (**avaluació participativa**), de manera que aquests s'apropien del procés i realment siga útil a futur, és per això que s'ha treballat amb diverses tècniques d'investigació social que faciliten aquest propòsit.

La metodologia participativa té un caràcter eminentment **qualitatiu**, reforçant-se aquest aspecte amb la recopilació i anàlisi de tota la informació de caràcter **quantitatiu** generada en el propi procés d'implementació del projecte, en aquest cas les fonts de verificació proporcionades per l'entitat.

Finalment, l'**anàlisi valorativa** es determina en cinc nivells:

- ✓ Troballes
- ✓ Interpretació o anàlisi: les explicacions sobre els fets, especulacions entre les interaccions, causes, raons i significats que li donem a les dades
- ✓ Judicis o valoracions sobre els resultats i les seues interpretacions
- ✓ Recomanacions, que són "el vincle formal entre una avaluació i el seu ús
- ✓ Lliçons apreses de les troballes oposades.

5.2. Abast de la investigació: instruments i informants clau

5.2.1. Fonts d'informació

Els instruments que hem utilitzat en l'avaluació provenen de la investigació social i s'adapten als **principis d'objectivitat i participació**, són eines que combinen elements de caràcter **qualitatiu i quantitatiu**.

S'ha de dir que els instruments i informants clau es van acordar durant la primera reunió (Activitat 1.1) celebrada el 21 de març de 2019.

Fonts primàries:

Entrevistes semiestructurades:

- Responsable polític de la DGCS.
- Organitzacions de la Societat Civil (OSC)
- Investigadors
- Equip tècnic

Qüestionaris (post-test):

- Assistents a les xarrades (Activitat 2.2)

A diferència de l'estudi de LdB, en l'avaluació no s'ha passat els qüestionaris a la ciutadania ni a OSC i entitats de l'Economia Social, Solidària i del Bé Comú

Grups focals:

- Equip tècnic

Observació:

- Documental⁸.

---

⁸ Spot "Aquests bancs tenen alguna cosa en comú amb els seus clients..."
<https://goo.gl/z5DTnc>

- Presentació del projecte a València (9/05/2018)
- Xerrades a Betxí (25/05/2018) i La Vall d'Uixó (30/11/2018)
- Presentació de l'Informe (València, 23/01/2019)

Fonts secundàries:

Es va realitzar l'anàlisi documental de les fonts que s'indiquen en l'Annex V.

5.2.2. Abast de la investigació

Les fonts d'informació segons instrument i tècnica utilitzada, així com l'univers de la mostra sobre el qual s'ha realitzat l'estudi és el següent:

QUADRE 4: MOSTRA DE L'ESTUDI SEGONS INSTRUMENT I TIPOLOGIA DEL TITULAR

Instrument	Titular	Mostra
Entrevistes	DGCS	0
	Equip tècnic d'entitats promotores del projecte	2
	Equip tècnic Centre Delàs	1
	Equip tècnic del projecte	3
	Entitats de l'economia social, solidària i del Bé Comú	1
Grup de discussió	Setem	3
	NNSS	
Qüestionari	Assistents a les xerrades: Coneixements BA LdB	20
	Assistents a les xerrades durant l'execució del projecte: coneixements BA	24
	Valoració activitat de Xerrades	44
Observació	Activitats en les que ha assistit el consultor durant la fase	

	d'execució del projecte: presentació del projecte a València (9/05/2018), xerrades a Betxí (25/05/2018) i La Vall d'Uixó (30/11/2018), presentació de l'Informe (València, 23/01/2019)
--	--

En les entrevistes, en total han participat 10 persones, el 60 per cent dones i el 40 per cent homes.

Pel que fa a la participació en l'enquesta, l'univers ha sigut d'un total de 44 persones, distribuïdes en tres grups tal i com es mostra en el quadre anterior.

A l'Annex II s'identifica les activitats de camp realitzades.

5.2.3. L'estudi de LdB

El projecte compta amb el preceptiu estudi de LdB elaborat per aquesta consultora el qual va ser presentat el dia 2 de juny de 2018, i es va requerir la Matriu de Planificació del seguiment el 19 de juliol, sent entregada aquesta en temps i forma.

S'ha de dir que la dita matriu no es va entregar en el primer document perquè la "Guia per al seguiment i avaluació de projectes finançats per la Generalitat Valenciana en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament" es va publicar uns dies després de la presentació del document.

6. CONDICIONANTS I LÍMITS DE L'ESTUDI

Atès el tipus de projecte, clarament de sensibilització, s'ha utilitzat parcialment l'enquesta com a instrument d'investigació, però el resultat comparat amb els l'estudi de LdB no és representatiu.

El projecte forma part d'una campanya a més llarg termini i no té sentit una investigació d'aquest tipus d'acord al seu abast, per la qual cosa hem utilitzat preferentment instruments qualitius en base a entrevistes i grups de discussió; els

qüestionaris corresponen als assistents a les xarrades, i no s'ha enquestat a OSC i de l'ESS com es va fer a l'estudi de LdB.

La presa de dades del qüestionari, responsabilitat de les entitats impulsores del projecte, ha estat limitat pel que fa a l'univers de la mostra, doncs no hi ha referència al sexe i edat els enquestats.

Estava previst una entrevista a la persona responsable de la DGCS, especialment per la importància que el projecte ha donat a la incidència política, però no ha sigut possible com a conseqüència de la campanya a les eleccions autonòmica i municipals que s'ha dut a terme durant el temps en el qual s'ha realitzat l'estudi.

Quant a la informació de les FdV, aquesta ha sigut d'acord al que s'ha necessitat, encara que l'informe de tancament del Cicle de Seguiment del projecte s'ha entregat a l'avaluador als tres mesos d'haver finalitzat el projecte, la qual cosa ha repercutit en la redacció final del document encara que s'entrega en temps.

La disposició de l'equip tècnic ha estat total, i la tècnica principal del projecte que ho va tindre que deixar per qüestions personals poc abans de la finalització del mateix ha participat en el grup de discussió i ha aportat tota la informació requerida, sense la qual no s'haguera pogut fer aquest treball.

7. ANÀLISIS I INTERPRETACIÓ DE LES TROBALLES

7.1. Aspectes metodològics

En primer, pel que fa a la **lògica vertical** de la MML traslladem el dit a l'estudi de LdB en el sentit que s'adequa a la metodologia d'Enfocament de Marc Lògic, per la qual cosa es va mantindre el format inicial.

Pel que fa a la **lògica horitzontal** a l'estudi de LdB es va acotar certs elements per a dimensionar l'abast dels canvis i es va introduir en alguns casos criteris de canvi d'acord a l'esmentada metodologia: és sobre aquests criteris que es fa l'avaluació.

QUADRE 5: CADENA DE CANVIS IDENTIFICADA

Nivel de canvi (cadena de resultats)	Tipus de canvi esperat	Col·lectiu / agent
OE1. S'incrementa la consciència crítica sobre la relació individual, organitzacional i institucional amb la banca que finança la indústria armamentista i es genera un entorn propici a nivell de la Comunitat Valenciana per a uns canvis en les pràctiques bancàries de la ciutadania i en les polítiques de les administracions públiques, en coherència amb una cultura de pau i l'agenda 2030 dels ODS.	<ul style="list-style-type: none"> - Comprensió dels vincles entre banca armada, conflictes armats i vulneracions de drets humans, - Comprensió per identificar el paper de cada actor (consumidor, organitzacions, empreses privades, govern) en aquest entramat - la consciència sobre la importància d'avançar cap a les finances ètiques en coherència amb la cultura de pau i el compliment amb els ODS. 	Ciutadania Membres d'OSC Representants polítics
R.1 Creat un argumentari actualitzat, crític i rigorós sobre els vincles entre la banca armada, els conflictes armats i vulneracions del dret a una vida lliure de violència, i sobre les alternatives possibles a favor d'una cultura de pau, d'una economia social solidària i una coherència de política per al desenvolupament de la Generalitat valenciana.	Visió completa del procés banca armada / conflicte armat i la repercusió en les poblacions	Ciutadania Polítics OSC Esudians
R.2 Augmentada la sensibilització, conscienciació i coresponsabilització de la ciutadania de la comunitat valenciana sobre la banca armada i els seus efectes perverses en els drets humans i la pau, arribant a públics no sensibilitzats, i proposant alternatives provinents de les finances ètiques.	Sensibilització Acció des del compromís personal i de l'organització	Ciutadania OSC
R.3 Iniciada una mobilització social i incidència política i empresarial a la comunitat valenciana per denunciar els efectes nefastes de la banca armada i generar uns compromisos de la societat civil i el govern valencià d'avançar cap a unes finances ètiques en coherència amb una cultura de pau i un desenvolupament humà sostenible.	Sinèrgia, mobilització i incidència Compromís polític	OSC Polítics

S'ha de dir que existeixen un total de 21 indicadors de resultats (R1 5, R2 4 i R3 13), la majoria no aporta informació sobre els canvis que pretén el projecte doncs mesuren les metes de les activitats; a més, un nombre tant elevat d'indicadors dificulta el seguiment del projecte com s'ha pogut comprovar.

El projecte, a banda del seu **enfocament** general envers els **drets humans**, inclou activitats que permeten asseverar aquesta afirmació com ara el treball d'incidència política envers les administracions, els grups polítics o les Corts Valencianes, la incidència empresarial (bancs), així com les campanyes de mobilització i de difusió.

En aquest sentit existeixen **indicadors** potents pel que fa a les polítiques i pràctiques de l'administració relacionades amb l'enfocament de drets humans com ara la implementació de la subcomissió sobre finances ètiques (IOV3.4) o la declaració de Les Corts manifestant la voluntat de crear un grup d'estudi a nivell de la Generalitat Valenciana (IOV 3.5), també pel que fa al posicionament enfront la banca armada per canviar la manera de fer les coses (IOV 3.7 / 3.8 / 3.9/ 3.10), no obstant açò, com ja s'ha dit, el nombre d'indicadors del projecte és alt i dificulta el procés de gestió.

Les **FdV** són fiables i oportunes, així com de fàcil accessibilitat.

Quant els **condicionants/hipòtesi** del projecte, a la MML es fa un llistat clar i real d'agents rellevants a tindre en compte, tot i que no s'identifiquen agents de l'àmbit polític, és per això que en el seu moment l'estudi de LdB en la seua Recomanació 5 ja indicava la necessitat de reflexionar i establir una estratègia clara per implicar els actors clau, però externs, com ara els ajuntaments, GVA, DGCS, les Corts o la CVCD, situant la CVONGD com una peça important, per la seua presència, relació i capacitat de pressió enfront dels poders públics.

S'ha de dir que les organitzacions han tingut en compte el dit a l'estudi de LdB, i que la recomanació esmentada figura com un punt a tractar en la reunió de seguiment del projecte del dia 5 de juliol de 2018.

Pel que fa a l'estructura del procés d'execució del projecte, l'Activitat 1.1 es refereix a la creació i dinamització d'un **grup de treball** en el qual participen al menys 1 membre de Novessendes, 1 de SETEM i 1 del Centre Delàs; la missió d'aquest grup era la de consolidar de la Campanya Banca Armada i el sub-grup sobre banca armada vs banca

ètica, en aquest cas havia de participar al menys Red Enclau pel seu enfocament envers la promoció de la banca ètica.

S'ha constatat que aquest grup s'ha reunit tres voltes⁹, i a més ha comptat amb la participació d'altres entitats, així Red Enclau i Escoles Solidàries han participat en algunes reunions.

Les reunions de coordinació del projecte per part de les entitats impulsores han sigut efectives, i han propiciat l'execució de l'estratègic a partir de la tècnica que ha treballat la gestió i una part de l'execució d'activitats relacionades amb la sensibilització mitjançant les xarrades previstes.

Per altra banda, des de SETEM s'ha liderat l'execució d'activitats a la ciutat i província de València així com la representació, junt a la Fundació Novessendes, davant l'Administració.

La Fundació Novessendes, en qualitat de líder del projecte, a més s'ha responsabilitzat de les tasques de comunicació.

Aquest nucli central ha sigut efectiu en el seu treball sent, al nostre parer, una estratègia eficaç de gestió del projecte i de coordinació amb una part de les entitats externes o grups implicats, alguns dels quals, com s'ha dit, no hi eren als condicionants.

Pel que fa a l'organització de la informació generada durant el projecte, el sistema ha funcionat perfectament, i hi ha constància de tot allò que s'ha fet de manera ordenada segons l'estructura del projecte.

7.2. Pertinència

El projecte encaixa en l'estratègia de la cooperació valenciana plasmada en l'**IV Pla Director de la Cooperació Valenciana 2017 - 2020**, i contribueix a crear una "consciència crítica entre la ciutadania valenciana amb la finalitat d'aconseguir la seua

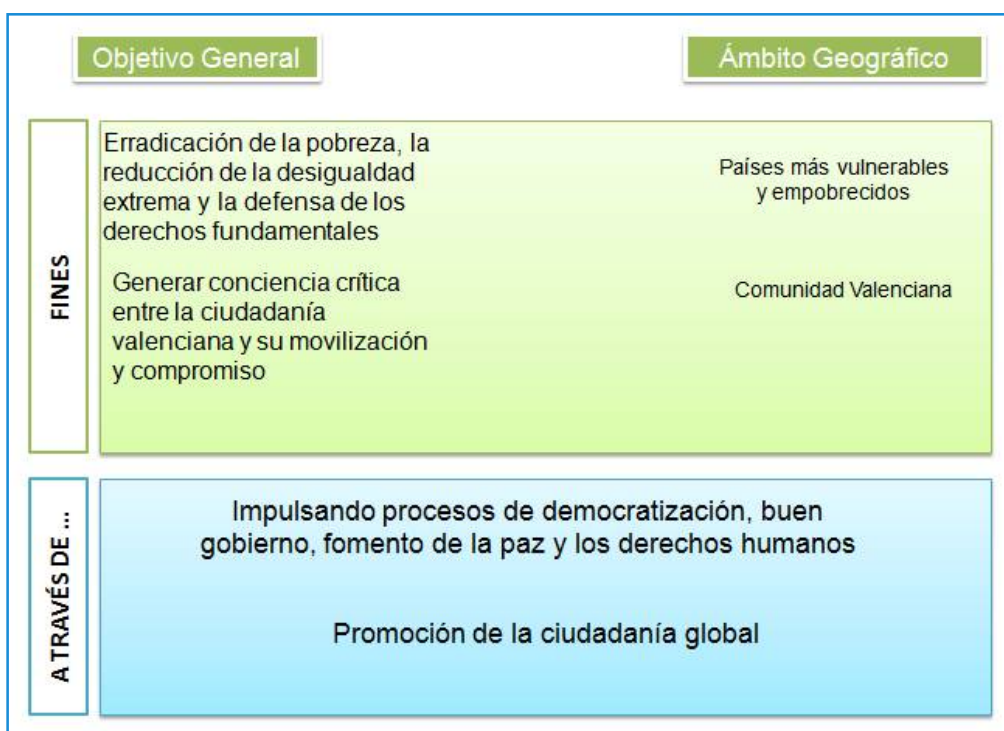
---

⁹ 27/03, 5/07, 26/09

mobilització i compromís per a promoure el desenvolupament humà sostenible per a tots i totes” a través de la promoció de la ciutadania global, tal com s'assenyala en l'Objectiu General.

A més, com podem veure en la següent il·lustració, una de les eines per aconseguir la finalitat de l'objectiu és el foment de la pau, a la qual cosa, sense dubtes, contribueix el projecte que s'avalua.

IL·LUSTRACIÓ 1: OBJECTIU GENERAL DEL IV PLA DIRECTOR DE LA COOPERACIÓ VALENCIANA

L'IV Pla Director de la Cooperació Valenciana s'ha inspirat en l'Agenda 2030, estructurant-se en cinc eixos¹⁰, que corresponen amb les cinc esferes de l'Agenda, agrupant un total de 9 estratègies.

D'aquesta manera, el projecte que avaluem contribueix a dos ODS, i dues estratègies i quatre metes del Pla Director com es veu al següent quadre:

¹⁰ Planeta, Persones, Prosperitat, Pau i Aliances

QUADRE 6: CONTRIBUTIÓ DEL PROJECTE A L'ESTRATÈGIA DE LA GVA

EIX 3 PROSPERITAT		
Estratègia	ODS	META
3.1 Dret al desenvolupament	ODS 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.	3.1.3 Impulsar el comerç just i la compra pública ètica com una eina de desenvolupament

EIX 4 PAU		
Estratègia	ODS	META
4.1 Dret a la participació i la governança democràtica	ODS 16. Promoure societats justes, pacífiques i inclusives	4.1.1: Enfortir la societat civil en defensa drets humans i la construcció d'una cultura de pau i la justícia
		4.1.2: Generar capacitats del personal polític i tècnics de les institucions democràtiques descentralitzades
		4.1.3 Promoure governança democràtica i poder local per mitjà d'institucions eficaces, responsables i transparents en tots els àmbits que volen contribuir a la pau entesa com el gaudi d'una vida prospera i plena

Assenyalar que si bé la GVA compta amb la seua estratègia d'EpD en l'àmbit formal, no s'ha dissenyat una estratègia pròpia per a l'educació no formal on el projecte encaixa per les seues característiques.

Quant a les polítiques específiques de la GVA per a implementar l'Agenda 2030, la DGCS va publicar el febrer de 2016 el document estratègic “Una comunitat compromesa amb la Cooperació i l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible” on es preveuen una sèrie d'actuacions, entre ella la d'EpD i sensibilització, a través dels anomenats vectors d'actuació que identifiquen com informar, sensibilitzar i comprometre, en els quals encaixa plenament el projecte.

Amb tot, el projecte s'adequa a les polítiques de cooperació del Govern Valencià pel que fa a l'EpCG.

Quant a l'adequació del projecte a l'estratègia de les entitats impulsores, Fundació Novessendes inclou de manera expressa el Projecte Banca Armada / Banca Ètica en la seua estratègia; en el cas de SETEM CV, no existeix una estratègia com a entitat; consultada la Federació SETEM s'identifica els àmbits del comerç just, Campanya Roba Neta, Camps de Solidaritat i Finances Ètiques, però no hi és la Banca Armada, no obstant forma part de la Campanya Banca Armada des del seu inici a l'any 2007.

Per altra banda, actor com Red Enclau i l'Associació Valenciana de l'EBC que han participat en activitats del projecte i s'han involucrat, especialment en el cas de Red Enclau en el seu impuls, coincideixen clarament amb l'enfocament del projecte.

Pel que fa a les accions d'incidència política, el projecte es recolzava en una bona part en el suport de la **CVONGD** especialment per a aconseguir introduir en l'ordre del dia del Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament la problemàtica de la banca armada i la necessitat d'avançar cap a unes finances ètiques i més coherència de política.

S'ha de dir que la CVONGD té un grup de treball dedicat a polítiques on pensem es podria haver treballat de l'inici, per a que finalment es presentara el tema en la reunió del CVCD de desembre de 2018.

Sembla que s'hauria tingut que fer un esforç més gran en aquest sentit, i tindre en compte que el procés d'apropiació de la Campanya de part de la CVONGD requereix, a més del coneixement del projecte i la seua implicació, el reconeixement mutu de les parts que només es pot produir mitjançant un treball continu a llarg termini.

Pel que fa a la població objectiu de les accions de sensibilització, l'enfocament metodològic del projecte és adequat als continguts i a les capacitats dels titulars de drets; en aquest sentit en el grup de la societat civil participant en les xarrades – debat se lis ha passat un qüestionari (veure Annex IV) els resultats del qual es mostren a continuació:

QUADRE 7: VALORACIÓ DE LES XARRADES - DEBAT

Com valors els continguts de les ponències?	Creus que els perfils dels ponents són adequats per tractar la temàtica?	Has millorat els teus coneixements sobre la temàtica?	Com valors l'organització de l'acte (difusió, puntualitat, espai, localització i altres)?
4,69	4,76	4,46	4,60

Finalment dir que els resultats aconseguits continuen sent pertinent per al futur, de fet la GVA en la convocatòria de 2018 va aprovar un nou projecte, continuació del present, anomenat “Per unes institucions lliures de banca armada: aprofundint en la sensibilització i la incidència política a la Comunitat Valenciana “ on es va a treballar amb els mateixos titulars afegint un treball directe amb la comunitat universitària, tot ell per a sensibilitzar la ciutadania valenciana sobre els vincles dels bancs amb la indústria armamentista, i pel foment d’una cultura de pau i un desenvolupament humà sostenible.

7.3. Eficàcia

Mesura en què els resultats aconseguits del projecte contribueixen a l'objectiu específic d'incrementar la consciència crítica sobre la relació individual, organitzacional i institucional amb la banca que finança la indústria armamentista i generar un entorn propici a nivell de la Comunitat Valenciana per a uns canvis en les pràctiques bancàries de la ciutadania i en les polítiques de les administracions públiques, en coherència amb una cultura de pau i l'agenda 2030 dels ODS.

Per a mesurar aquest criteri tindrem en compte els indicadors de la MML del projecte indicats a l'estudio de LdB.

RESULTAT 1

Creat un argumentari actualitzat, crític i rigorós sobre els vincles entre la banca armada, els conflictes armats i vulneracions del dret a una vida lliure de violència, i sobre les alternatives possibles a favor d'una cultura de pau, d'una economia social solidària i una coherència de política per al desenvolupament de la Generalitat valenciana.

Indicadors	Meta esperada
I IOV.1.1 Persones tenen accés a l'informe publicat en valencià i castellà amb unes dades i argumentari rigorosos i amb recomanacions, en format pdf on-line mitjançant els butlletins de Novessendes, SETEM i Centre Delàs i la seva publicació en la pàgina web de la Campanya Banca Armada	15.000 persones
IOV 1.2. Actors clau de les administracions estudiades, representants del govern valencià, organitzacions de la societat civil que treballen per la pau i el desarmament i de la economia social i solidària reben 1 exemplars imprès	60
IIOV.1.3 Base de dades amb visualització de dades disponible on-line, incloent-hi com a mínim els 5 bancs espanyols que inverteixen més en armament, en valencià, castellà i anglès.	1 Base de dades Almenys 2.000 visites a l'apartat de la web de Banca Armada on està accessible durant el període d'execució.
IOV.1.4 Articles publicats a mitjans de comunicació sobre banca armada, les implicacions de les administracions locals i la indústria militar a la comunitat de València i 3 entrevistes realitzades sobre el rol de la banca armada en els conflictes armats i vulneracions de drets humans; els seus vincles amb les administracions públiques i les iniciatives per millorar la coherència de política en aquest àmbit; 1 nota de premsa enviada als mitjans de comunicació locals, municipals i estatals per la publicació de l'informe	5 articles 3 entrevistes 1 nota de premsa
IOV1.5 Impacte en les xarxes socials:	Abast de 30.000 en Facebook i 320 mencions en Twitter relatives al material i

Han accedit a l'Informe un total de 822 persones des de la web de la Campanya Banca Armada (178 a la versió en Valencià i 644 a la versió en Castellà).

La web ha rebut un total de 12.000 visites.

Pel que fa las actor clau que reben l'informe, s'ha de dir que en total de manera directa ho han rebut 43 persones sobre les 60 previstes; assenyalar al respecte que tres corresponen a responsables de la GVA¹¹, i la resta a assistents a la jornada final de presentació del dit informe.

Quant a la base de dades, cal destacar que s'ha actualitzat i segons els informes de l'entitat s'han produït al menys 12.000 visites.

Les repercussions en premsa han sigut 15, superant les previstes:

- 19 articles publicats a mitjans de comunicació sobre Banca Armada
- 6 entrevistes de ràdio
- 6 notes de premsa i contacte personal amb periodistes especialitzats en economia de mitjans de Castelló, Alacant i València (Vegeu Memòria de Comunicació)

Finalment assenyalar el fort impacte en les xarxes social 72.000 enfront les 30.000 previstes:

- 60 twitts realitzats
- Mitjana de 31.550 impactes diaris durant la campanya (abril '18-febrer '19)
- 2.000 visualitzacions en Youtube

RESULTAT 2

---

¹¹ Josep Ochoa Monzó (Director General de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern), Antonia Moreno Ruiz (Directora General de Cooperació i Solidaritat) i Zulima Pérez Seguí (Subsecretària de la Conselleria d'Hisenda)

Augmentada la sensibilització, conscienciació i co-responsabilització de la ciutadania de la comunitat valenciana sobre la banca armada i els seus efectes perverses en els drets humans i la pau, arribant a públics no sensibilitzats, i proposant alternatives provinent de les finances ètiques.

Indicadors	Resultats LdB	Meta esperada
IOV2.1 visites als webs de Setem València, Novessendes, Campanya Banca Armada i del Centre Delàs on està penjat el material divulgatiu elaborat integrant els continguts més rellevants de l'informe i un mapage que visualitzen els vincles entre empreses d'armes, les entitats financeres que operen a Espanya i les administracions públiques de la comunitat valenciana , i díptics divulgatius impresos en valencià		Al menys 1500 500 díptics divulgatius impresos en valencià i distribuïts a la ciutadania en els diferents municipis d'actuació durant el cicle de xerrades - debat i la jornada de treball.

Els impactes a les xarxes social són d'uns 72.000.

Quant al material de divulgació cal assenyalar que els díptics divulgatius s'han substituït per una targeta de dèbit, de la què s'ha fet 1000 exemplars i distribuït als assistents en totes les activitats de sensibilització, incidència i divulgació fetes en el marc del projecte.

Indicadors	Resultats LdB	Meta esperada
IOV.2.2 La ciutadania i societat civil participen en les xerrades - debat i tenen accés al material divulgatiu en els diferents municipis d'actuació.		240 persones Més de 50% dels municipis on es realitzaran les xerrades, seran municipis de menys de 5000 habitant

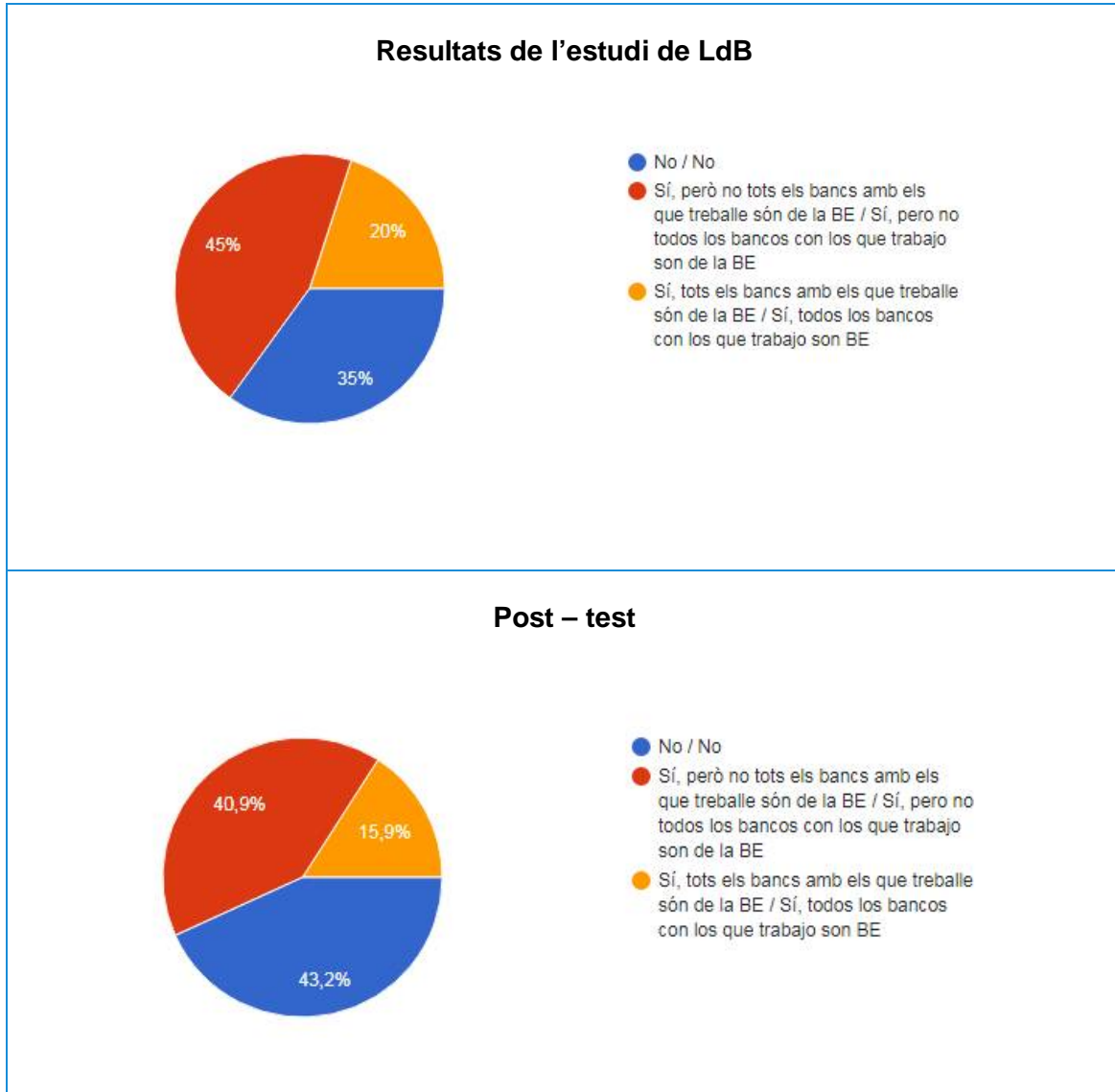

A les xarrades van assistir un total de 98 persones, enfront de les 240 persones previstes inicialment, i tampoc s'ha aconseguit que al menys la meitat de les xarrades és en municipis de menys de 5000 habitants.

Indicadors	Resultats LdB	Meta esperada
IOV2.3 Almenys 80% de les persones participants prenen consciència dels vincles entre bancs i armament, i les greus responsabilitats de cada actor (consumidores, ciutadanes, govern, etc.) així com de possibles alternatives per a més coherència favorables a una cultura de pau i els ODS, i incrementen la gestió de les seues finances a través de la banca ètica	<p>El 25,57 per cent de les persones enquestades no treballen amb entitats de la banca ètica</p> <p>OSC: el 25%</p> <p>Ciutadania: el 16,7%</p> <p>Assistents a la xerrada: 35%</p>	S'incrementa en un 10% el nombre de persones que treballen amb la banca ètica

Analitzant els resultats del qüestionari contestat pels assistents a les xarrades, el fet durant l'estudi de LdB i el que s'ha fet en les altre xarrades (veure univers de l'estudi), la primera qüestió que destaquem és que el percentatge de persones que gestionen la seua economia exclusivament a través de bancs ètics és del 20 % i 15,9 %, percentatges tots dos elevats.

GRÀFIC 1: COM A CIUTADANA O CIUTADÀ, TREBALLE AMB ALGUNA ENTITAT DE LA BANCA ÈTICA (BE)?

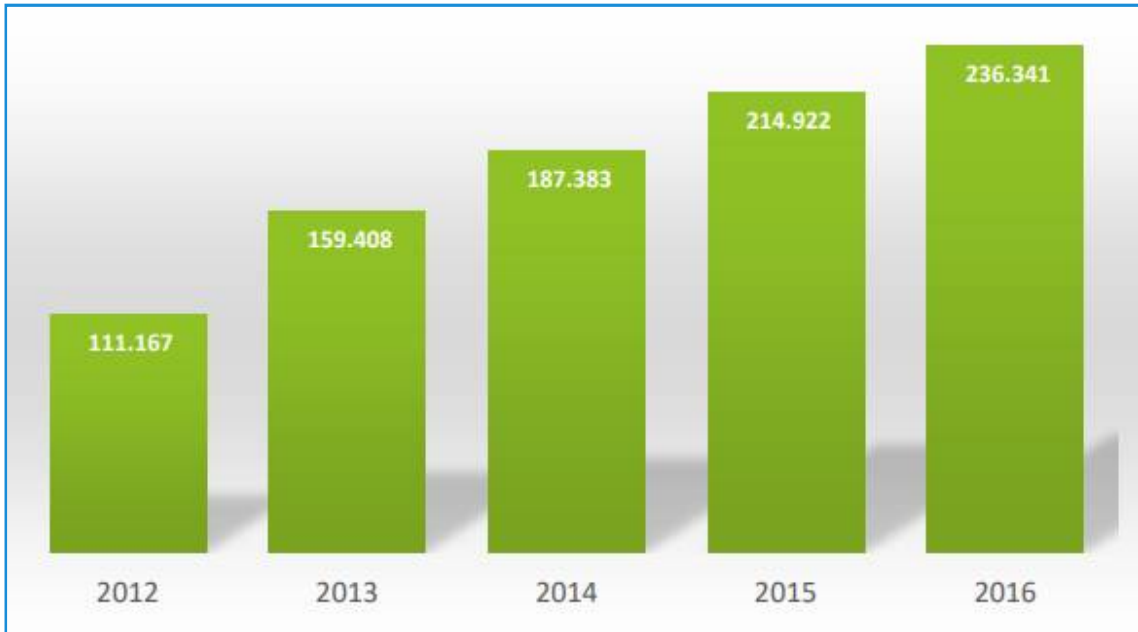

Pel que fa a l'ús de la BE juntament la banca tradicional, suposa un 45 % en el primer cas i un 40,9% en el segon.

Tenint en compte aquestes dades, l'ús que es fa de la BE del total representat en la mostra és del 65 % i 66,8 %, en ambdues mostres el percentatge és extraordinàriament alt enfront de les dades del següent gràfic, la qual cosa ens diu per un costat que el grup assistent a les xarrades no és representatiu del que hi ha a la societat, però que es tracta d'un camí amb moltes possibilitats i que aquest grup pot

contribuir a la sensibilització d'altres persones, actuant el projecte en una línia que considerem encertada.

GRÀFIC 2: EVOLUCIÓ DELS CLIENTS DE BE EN ESPAÑA, 2012 – 2016 (NOMBRE DE CLIENTS)

Font: Treball de fi de grau de Maite Guede. La BE en Espanya. A partir de dades del Baròmetre FETS (veure Annex V de fonts de documentació)

Indicadors	Resultats LdB	Meta esperada
IOV2.4 Persones es mobilitzen en una acció de carrer, en contra de la banca armada i a favor de les finances ètiques.		Al menys 100 persones

No s'ha fet cap acció de mobilització, compensant-se per la presència en la Fira del Dia Mundial del Comerç Just organitzada per la CVONGD en la carpa de finances ètiques.

RESULTAT 3

Iniciada una mobilització social i incidència política i empresarial a la comunitat valenciana per denunciar els efectes nefastes de la banca armada i generar uns compromisos de la societat civil i el govern valencià d'avançar cap a unes finances ètiques en coherència amb una cultura de pau i un desenvolupament humà sostenible.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.1 Els participants en el seminari esdevenen com un actor de canvi en la seva organització per contemplar alternatives de serveis financers ètics.	Almenys el 50% dels participants
IOV.3.2 Les entitats participants plantegen canvis en les pràctiques bancàries de l'organització.	Almenys el 70% de les entitats participants

Atés la dificultat de mesurar aquest indicador, i especialment perquè és un indicador que té sentit en un espai temporal més ampli al del projecte, no s'ha realitzat cap acció d'investigació al respecte.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.3. Es creen sinèrgies entre entitats de la societat civil, de l'àmbit de l'economia social i solidària, i de l'àmbit jurídic	20 entitats de la societat civil, 10 de l'àmbit de l'economia social i solidària, i 3 de l'àmbit jurídic

Si bé és cert que la meta en termes de quantitat no s'ha aconseguit, si s'ha de dir que el projecte ha establert sinèrgies amb OSC i ESS, no així de l'àmbit jurídic.

S'ha de destacar el reforçament de l'aliança amb la Càtedra d'Economia del Bé Comú (CECB) de la Universitat de València amb un compromís de treball conjunt en el marc de la campanya i de l'EBC per al següent projecte.

S'ha enfortit el lligam amb la Red Enclau i amb la CVONGD, de fet podem indicar que per primera vegada ha hagut una aproximació institucional a treballar en aquest àmbit, encara que queda molt per fer per arribar a una coordinació estratègica que impulse la campanya.

Indicadors	Meta esperada
IOV3.4 Proposta de moció creada amb el suport d'organitzacions de finances ètiques presents al territori per demanar als governs municipals i la Generalitat Valenciana la implementació d'una subcomissió sobre finances ètiques que iniciï un estudi per anar definint els canvis necessaris a nivell jurídic i de solvència tècnica per promoure i integrar les finances ètiques en la política financera del govern	1 proposta

S'ha fet la proposta de declaració institucional i s'ha fet arribar al Director General de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern i a la Directora General de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, també per correu electrònic a diputats i diputades de les Corts Valencianes, no obstant açò no ha tingut cap repercussió més enllà.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.5 Declaració en Les Corts Valencianes que manifesta la voluntat de crear un grup d'estudi a nivell de la Generalitat Valenciana amb un pressupost assignat per enfortir les finances ètiques, i incrementar els fons gestionats per la Direcció General de Cooperació i Solidaritat provinent de les finances ètiques apel·lant a la coherència de la Generalitat Valenciana amb la cultura de pau i l'Agenda 2030.	1 declaració en Les Corts Valencianes

No s'ha aconseguit.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.6 Persones mobilitzades donen el seu suport per instar a la Generalitat Valenciana que promogui les finances ètiques i cree una comissió d'estudi sobre la factibilitat i les mesures necessàries per fer una transició a la banca ètica.	1000 persones

Aconseguir la mobilització que es pretén no és gens fàcil, i la campanya no està en el punt de fer aquesta acció.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.7 S'aconsegueixen suficients vots delegats d'accionistes de Bankia per participar a la junta anual d'accionistes 2018 i obtenir dret de paraula.	Participación en la Junta
IOV.3.8 Nota de premsa enviada abans de la participació a la junta de Bankia i almenys 5 repercussions en la premsa local i regional i abast de 1.000 persones que tenen accés al material publicat (foto, vídeo, crònica, etc.).	1 Nota de premsa 5 repercussions en la premsa local i regional 1.000 persones que tenen accés al material publicat
IOV.3.9 Interlocució/reunió realitzada amb el departament de Responsabilitat Social Corporativa de Bankia per abordar les seves inversions en armament.	1 interlocució/reunió realitzada amb almenys 1 representant del departament de Responsabilitat Social Corporativa de Bankia

S'ha participat en la Junta d'Accionistes i s'ha fet arribar el missatge per dos activistes de la campanya, com a conseqüència un representant del departament de Responsabilitat Social Corporativa de Bankia s'ha posat en contacte per reunir-se amb algú dels activistes però no amb la persona responsable de la investigació.

No es té constància respecte la repercussió en la premsa.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.10 S'aconsegueix introduir a l'ordre del dia del Consell Valencià de Cooperació al Desenvolupament la problemàtica de la banca armada i la necessitat d'avançar cap a unes finances ètiques i més coherència de política.	Punt la reunió del CVCD

No ha sigut possible.

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.11 Participacions de membres de Novessendes, SETEM i Centre Delàs com a ponents a conferències organitzades per altres entitats de la societat civil, introduint la problemàtica de la banca armada, les nostres responsabilitats en el finançament de les armes i l'alternativa de les finances ètiques.	5 participacions

S'ha participat en els següents espais :

- ✓ Seminari intern de IUDESP-UJI
- ✓ Jornades sobre Responsabilitat Social Empresarial en Entitats Financeres organitzades per la CEBC de la UV
- ✓ Pobresa Zero a Castelló
- ✓ Documental Red Enclau
- ✓ Col·laboració amb l'AMPA IES d'Alzira

Indicadors	Meta esperada
IOV.3.12 Accions de dinamització de la campanya ICAN (La Campanya Internacional para Abolir las Armes Nuclears) i ICBL/CMC (Campanya Internacional per a la Prohibició de les Mines Antipersona).	Almenys 2 accions

No hi ha informació.

7.4. Impacte

Es tracta d'identificar i valorar els efectes que la intervenció provoca en general, tant buscats i desitjats en relació a l'assoliment de l'objectiu superior, com altres efectes no previstos, desitjats o no desitjats.

En aquest sentit, el nostre treball en aquest criteri consisteix a determinar en quina mesura el projecte ha contribuït a construir una ciutadania global crítica i un govern actius en el foment d'unes finances ètiques com a eina per a un desenvolupament humà sostenible per a tots i totes i una cultura de pau a la Comunitat Valenciana.

Atés l'abast d'una intervenció limitada com la que s'avalua per a la magnitud de l'objectiu al que vol contribuir, intentarem fer l'aproximació a un nivell inferior com és l'objectiu específic.

OBJETIU ESPECÍFIC

S'incrementa la consciència crítica sobre la relació individual, organitzacional i institucional amb la banca que finança la indústria armamentista i es genera un entorn propici a nivell de la Comunitat Valenciana per a uns canvis en les pràctiques bancàries de la ciutadania i en les polítiques de les administracions públiques, en coherència amb una cultura de pau i l'agenda 2030 dels ODS.

Indicadores iniciales	Resultats LdB	Meta esperada
IOV – OE. 1.1. La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren la seva comprensió dels vincles entre banca armada, conflictes armats i vulneracions de drets humans	El 84% coneix què és la banca armada i identifiquen elements respecte al lloc que ocupa Espanya com a país exportador d'armes, i els països importador	S'incrementa el coneixement en un 20 per cent.

IOV – OE. 1.2.La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren les seves capacitats per identificar el grau de cada actor (consumidor, organitzacions, empreses privades, govern) en aquest entramat	El 53% identifica el paper de cadascún dels actors en el paper que juga la banca armada	S'incrementa el coneixement en un 35 per cent.
IOV – OE. 1.3. La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren el nivell de consciència sobre la relació que pugua existir en el posicionament personal i de la societat en coherència amb la cultura de pau i el compliment amb els ODS	El 89,90 per cent de les persones enquestades pensa que com a ciutadà / na sí pot contribuir al control del comerç d'armes	S'incrementa en un 5% el nombre de persones que penses tenen poder per contribuir al control del comerç d'armes
	El 100% té opinió favorable al control de les armes, i situa segons poder per controlar el comerç armes a: els governs, els bancs, la ciutadania i les organitzacions socials	El 100% té opinió favorable al control de les armes, i ha augmentat la consciència sobre el poder de la ciutadania i les organitzacions social al respecte

Per a mesurar els indicadors de l'Objectiu Específic sorgits de l'estudi de LdB, en aquell moment es va mesurar les respostes dels grups d'informants clau:

- ✓ Organitzacions de la Societat Civil
- ✓ Ciutadania en general
- ✓ Interessats: participants xarrada - debat

En l'avaluació final, com s'ha indicat a l'apartat 5.2.2 sobre l'abast de la investigació, només s'ha investigat els participants de les xarrades – debat (A 2.2) l'univers de les quals s'indica al Quadre 4.

En aquest apartat analitzarem per tant la resposta de les 44 persones que assistiren a la dita activitats, amb les limitacions ja assenyalades en l'aparta sobre condicionants a

l'estudi, i diferenciant en cas de considerar rellevant segons siga la primera xarrada¹² (20 assistents) els resultats de la qual es van incloure a l'estudi de Ldb, i els altres dos grups (44 assistents).

IOV – OE. 1.1. La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren la seva comprensió dels vincles entre banca armada, conflictes armats i vulneracions de drets humans

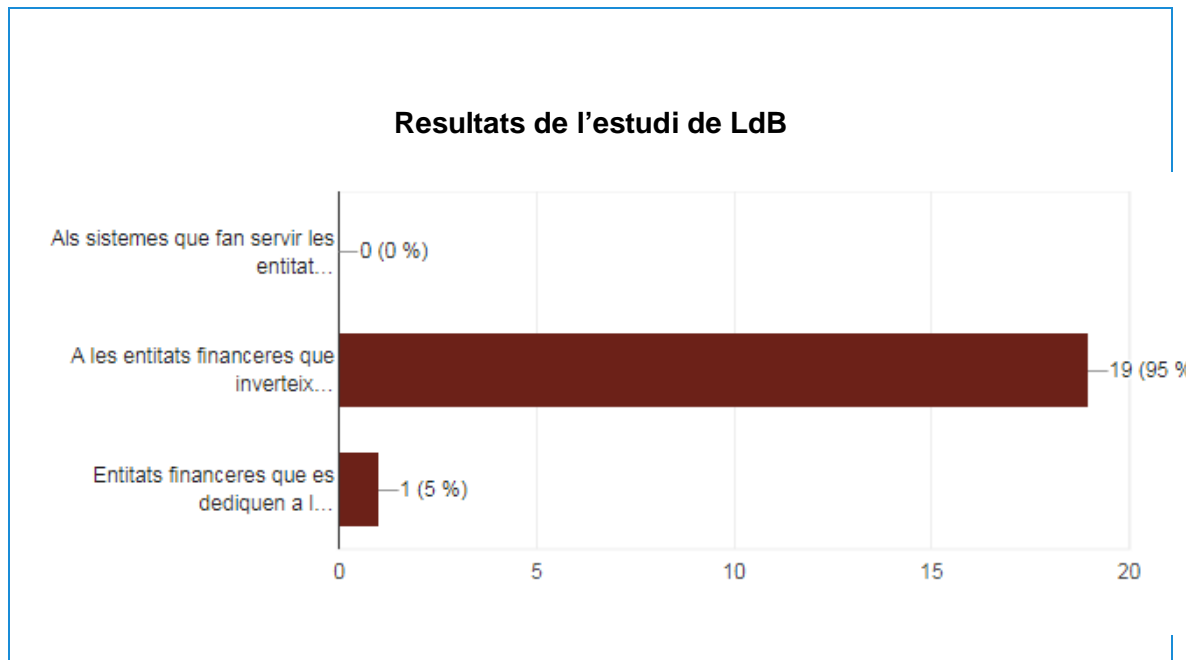
Les respostes segons les preguntes del qüestionari (Annex III) són:

1. A què creus que fa referència la denominació “Banca armada”?

Si en el taller de Betxí el 97 per cent dels enquestats coneixen la definició de banca armada, en els altres dos ha descendit al 70 per cent.

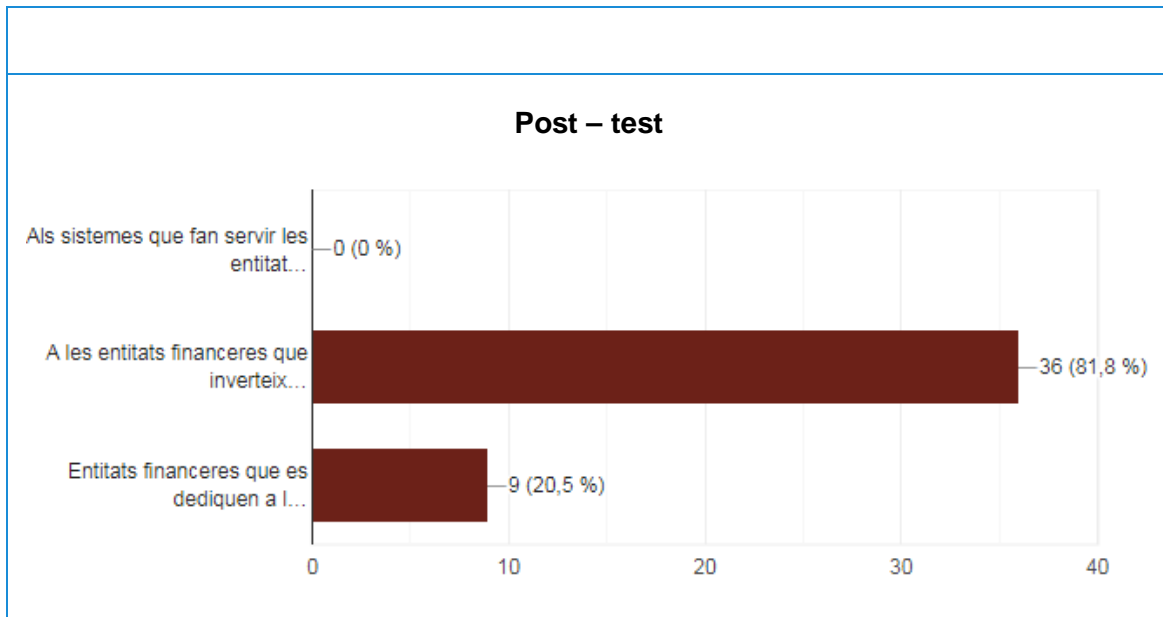
El resultat comparat es mostra en el següent gràfic¹³.

GRÀFIC 3: A QUÈ CREUS QUE FA REFERÈNCIA LA DENOMINACIÓ “BANCA ARMADA”?

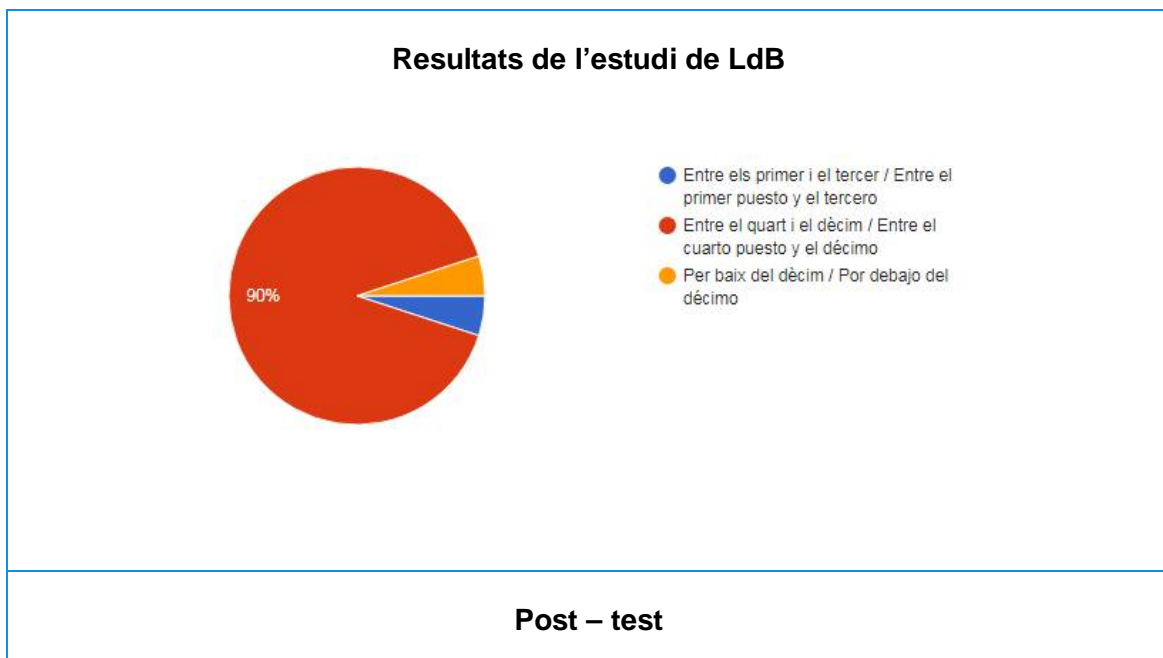

¹² A Betxí el 25/05/2018

¹³ A partir d'aquest moment, quan parlem de post-tets ens referim al resultat de les tres xerrades per a intentar fer la comparativa en el global de la meta esperada

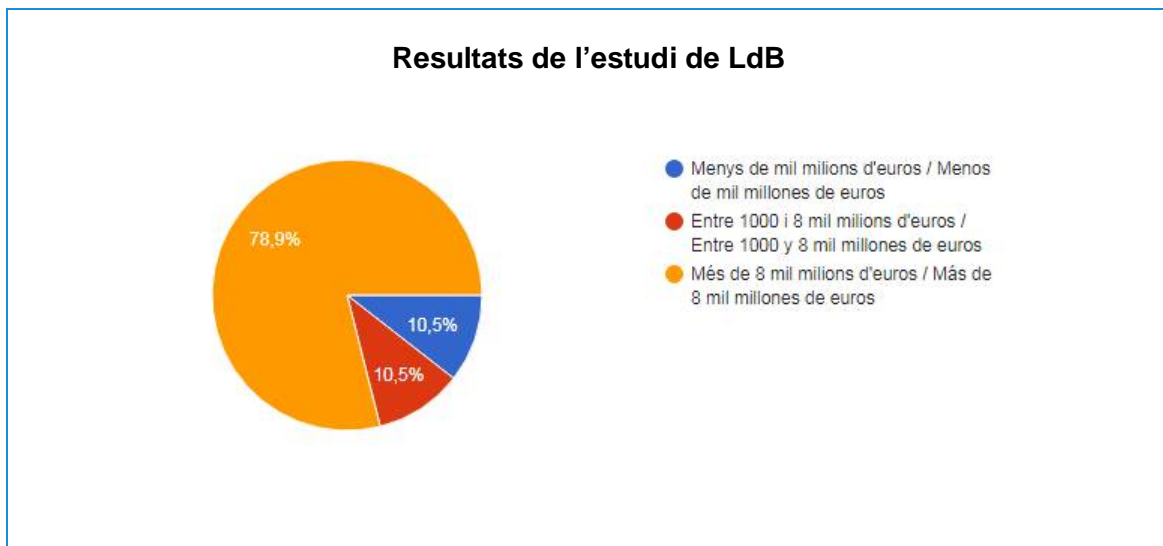
GRÀFIC 4: PODRIES INDICAR EL NÚMERO QUE PENSES OCUPA ESPANYA EN EL RANKING MUNDIAL DE PAÏSOS EXPORTADORS D'ARMES

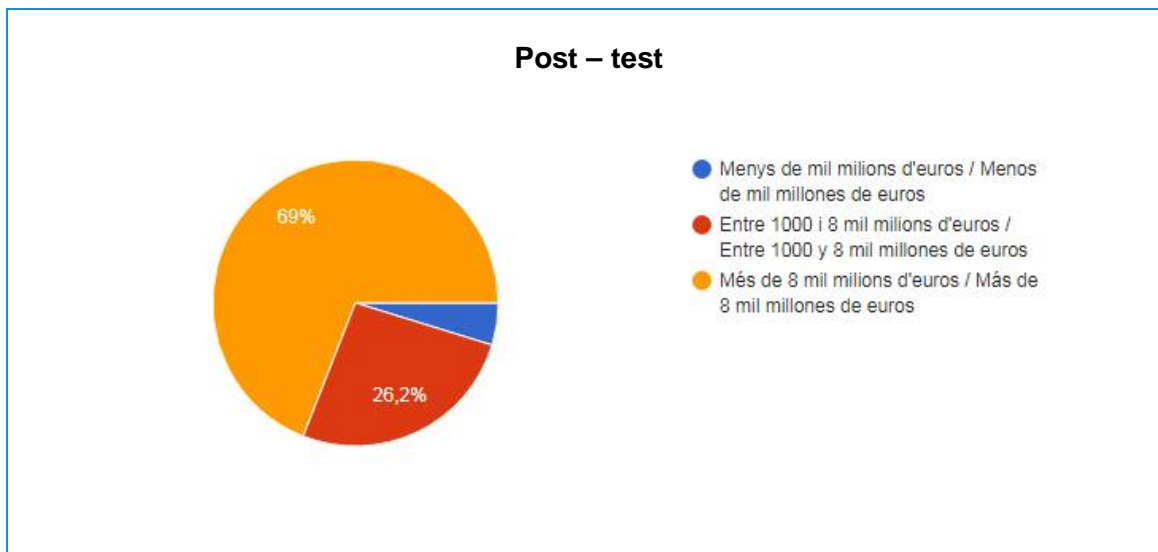

IOV – OE. 1.2. La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren les seves capacitats per identificar el grau de cada actor (consumidor, organitzacions, empreses privades, govern) en aquest entramat

GRÀFIC 5: QUIN CREUS QUÈ HA ESTAT EL VOLUM TOTAL D'INVERSIONS DE LA BANCA ARMADA ESPANYOLA EN LA INDÚSTRIA D'ARMAMENTS ENTRE 2011 I 2017?

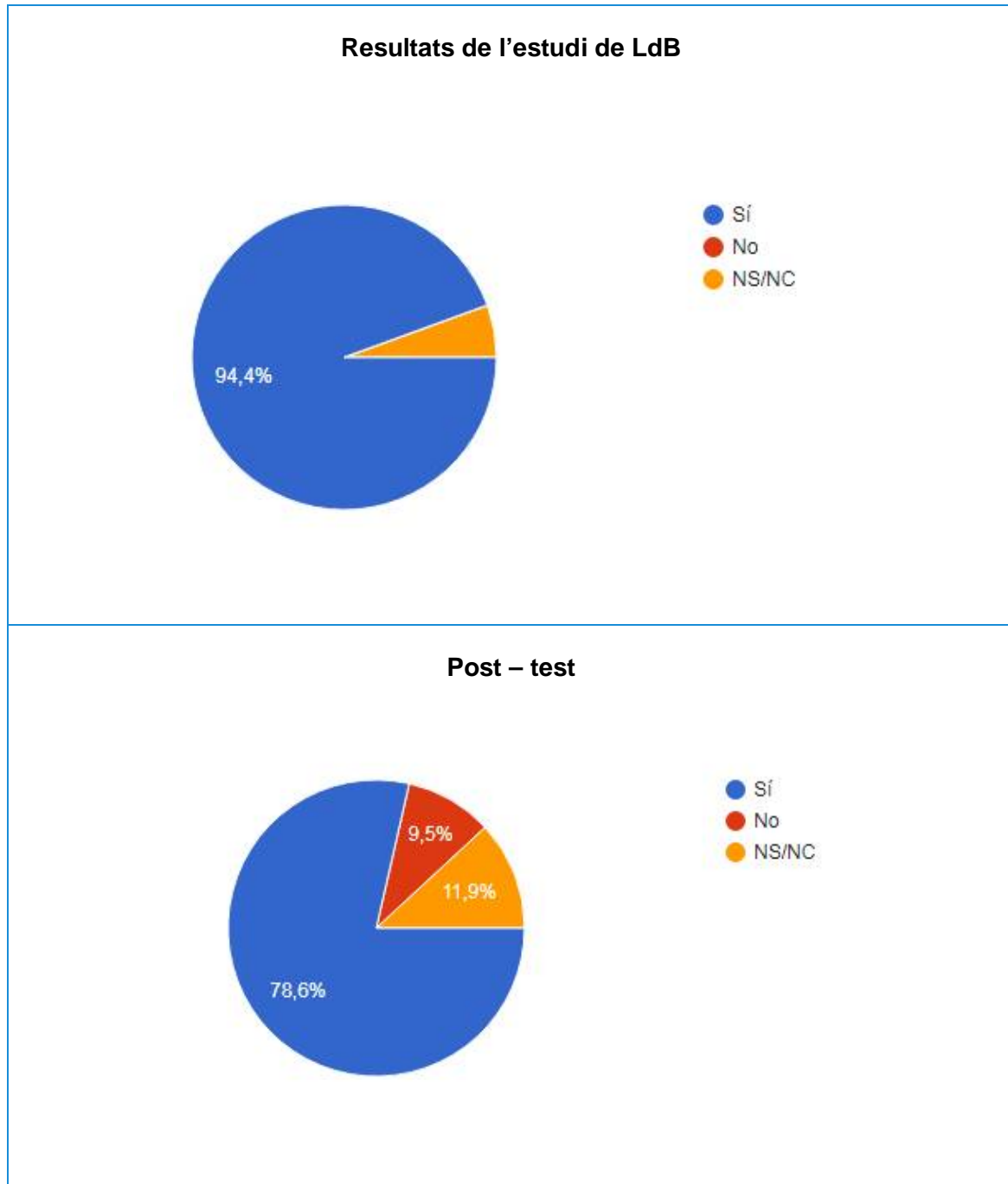
El resum dels resultats que mesuren els dos indicadors, queda com s'indica en el següent quadre:

QUADRE 8: GRAU DE CONEIXEMENT DEL QUE ÉS LA BANCA ÀRMADA DE PART DE LA CIUTADANIA QUE HA ASSISTIT A LES XARRADES

Localitat de realització de la xerrada-debat	1. A què creus que fa referència la denominació "Banca Armada"?		2. Podries indicar el lloc que penses que ocupa Espanya en el rànquing mundial de països exportadors d'armes?		3. Quin creus que ha estat el volum total d'inversions de la banca armada espanyola en la indústria d'armaments entre 2011 i 2017?	
	Nombre d'encerts	% encerts	Nombre d'encerts	% encerts	Nombre d'encerts	% encerts
Betxí	19	95%	18	90%	15	75%
Resta	16	67%	21	88%	14	58%
Total	35	80%	39	89%	29	66%

IOV – OE. 1.3. La ciutadania, les organitzacions de la societat civil i dels i les representants polítics milloren el nivell de consciència sobre la relació que pugui existir en el posicionament personal i de la societat en coherència amb la cultura de pau i el compliment amb els ODS

GRÀFIC 6: CÒM A CIUTADÀ/NA, PENSES QUE POTS CONTRIBUIR AL CONTROL DEL
COMERÇ D'ARMES

Sent alt el resultat sobre un posicionament actiu personal amb la cultura de la pau i el compliment dels ODS, s'ha reduït la mitjana respecte a la LdB com a conseqüència que a la xarrada de Betxí el resultat va ser del 85 per cent i a la resta del 67 per cent.

Les respostes obertes a aquesta pregunta han sigut:

Xarrada de Betxí

No tenir els meus diners en cap banc armat i informar al meu entorn de qué és i com funciona la banca armada
Recolçar a entitats, organitzacions, campanyes, però sobretot "votar" a partits polítics que volen erradicar el comerç i fabricació d'armes i treballar per la pau.
Objecció fiscal
Treballar amb banca i entitats ètiques
Objecció fiscal, banca ètica, fent campanya en els amics per a que no tinguen els diners a la banca convencional
Informar-me, divulgar la informació i canviar de banc
Denunciant, investigant i demostrant la poca transparència de la indústria militar. Formant part de la Banca Ètica.
Acudir a un banco que no invierta en armas.
Conocer si invierten. Caso positivo, quitar mis cuentas. Caso negativo, mantenerlas.
Fer boicot a les entitats i empreses que es dediquen a invertir a la indústria armamentística.
Denunciando los presupuestos del estado y el incremento continuo del gasto militar.
Informar-me de quines empreses comercien i ajuden a comerciar en armes i denunciar-ho / no usar-les.
La proposta d'un món sense armes sempre ha estat defensada en els meus raonaments.
Informar-me sobre totes les grans empreses de les quals consumisc productes o serveis, incloent els bancs.
Fer objecció fiscal. No col·laborar amb els bancs que fan negocis armamentístics

Resposta resta de xarrades

No tindre els diners a bancs que inverteixen en armes
Cambiando de bancos, aunque dudo de ellos.
Trabajar con banca ética
No tindre els diners en bancs que financien la fabricació i venda d'armes
La toma de conciencia, cambiar de banca y energia, intentar ser solidarios y etica con tu vida.
Concienciándonos e informándonos
No poner el dinero en entidades donde inviertan en armamento (el problema es que se desconocen estas entidades). Comprar en comercio local.
Ingresar tus ingresos en banca ética
Campañes de concienciación i treballar en bancs que no destinen inversió en empreses militars.
Informándome dónde pongo mi dinero
Apoyando las campañas de presión ciudadana.
Pressió als poder polítics.
Difusió i canviar de banc.
En un banc ètic
Poner mi dinero en un banco ético.

No s'ha investigat el posicionament front al control de les armes atès que els resultats de l'estudi de LdB va ser del 100 per cent.

7.5. Coherència

Es realitza a dos nivells, un intern, que valora l'articulació dels objectius de la intervenció amb els instruments proposats per a aconseguir-los així com la seua adequació als problemes; pel que fa al nivell extern s'analitza la compatibilitat de la intervenció amb altres estratègies i programes amb els quals puga tindre sinergies o complementarietat.

Analitzant el projecte a **nivell intern**, en primer lloc ens situem en el context i determinem els problemes identificats i la seua relació amb els objectius de l'acció i l'estratègia proposada.

El projecte té un clar Enfocament de Drets i cultura de la Pau, per la qual cosa situa la Pau no com l'absència de guerra, sinó que és una aspiració universal de la humanitat i forma un tot indissoluble amb el desenvolupament socioeconòmic, la justícia i els respecte dels drets humans

El projecte entén que la cultura de la pau és el mitjà, el camí per aconseguir aquest dret i cal investigar, donar a conèixer i denunciar les causes estructurals que generen els conflictes bèl·lics, els desplaçaments forçats de persones i totes les formes de violència, tot ell mitjançant la Campanya Banca Armada.

En l'anàlisi que es fa, s'assumeix que n'hi ha diverses causes que propicien els conflictes armats, no obstant tots hi tenen una cosa en comú: la necessitat d'armes.

Les armes són produïdes per la indústria militar que necessita recursos per a funcionar, la procedència dels quals s'identifica en bona part en la banca, per tant el projecte es centra en denunciar aquest fet sensibilitzant a la població per exigir polítiques ètiques i responsables.

Per fer front a aquesta situació amb el propòsit de canviar-la, el projecte s'articula en tres eixos que corresponen als eixos de la Campanya Banca Armada: recerca i divulgació, sensibilització i mobilització social i incidència política i empresarial, entenen en aquest cas també la banca.

Des d'aquest punt de vista trobem la coherència del projecte en la seua cadena d'objectius, resultats i activitats de la intervenció, sent adequades aquestes per aconseguir els resultats.

Tenint en compte que el projecte forma part de la Campanya Banca Armada, hem analitzat si els supòsits esmentats corresponen a la realitat valenciana o si hi ha alguna diferència que incidira en la coherència de l'estratègia plantejada.

Consultant els informants clau es constata que a nivell de la ciutadania el grau de comprensió dels vincles entre la banca, els conflictes armats i vulneracions de drets ve sent la mateixa a tot l'Estat, igual que la capacitat per a identificar la implicació de cada actor, des dels mateixos consumidors, les empreses o la administració pública, per a contribuir a la banca armada.

Estos aspectes es van posar de manifest a l'estudi de LdB, el mateix que la relació entre les finances ètiques i la coherència amb la cultura de la pau, i els ODS relacionats.

Pel que fa a l'**anàlisi extern**, el projecte forma part de la Campanya Banca Armada que va néixer l'any 2007, sent els promotor El Centre d'Estudis per la Pau JM Delàs, SETEM, RETS, Justícia i Pau i l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG).

A hores d'ara participen d'aquesta campanya a nivell estatal altres col·lectiu i organitzacions, i en el País Valencià està liderada per la Fundació Novessendes i SETEM Comunitat Valenciana¹⁴, impulsores del projecte que s'avalua.

A nivell internacional el projecte crea sinèrgies amb altres campanyes internacionals com ara la Campanya Internacional contra les Armes Nuclears (ICAN) i Stop Explosive Investment.

Pel que fa a la complementarietat del projecte amb estratègies d'altres entitats, resulta clara amb Red Enclau, especialment amb tot el que fa referència a la Banca Ètica, en aquest sentit pensem no s'ha explorat totes les possibilitats de col·laboració i de treball conjunt en aquest projecte, no obstant aquesta actuació ha suposat un reconeixement de les parts que té que servir a futur.

En aquest sentit un actor fonamental és la CVONGD, especialment per a la incidència política (R3); entenem que el Grup de Treball de Polítiques sembla totalment adient per a aconseguir els propòsits que en aquest àmbit estableix el projecte.

---

¹⁴ Forma part de la Federació SETEM

Amb la Associació Valenciana del Bé Comú, juntament amb la Càtedra del Bé Comú de la UV, s'ha col·laborat en una activitat en RSC i un monogràfic de Banca Armada; sembla que amb dues institucions pot haver-hi punts de col·laboració especialment en matèria de sensibilització en les finances ètiques.

Pel que fa amb la GVA, la relació ha sigut amb la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, i el treball que s'ha fet, especialment amb la DGCS, ha sigut d'acord al previst en l'àmbit de conèixer la situació del Govern Valencià front les finances ètiques, no obstant no s'ha creat la subcomissió per a definir els canvis necessaris a nivell jurídic i de solvència tècnica per promoure i integrar les finances ètiques en la política financera del govern.

7.6. Sostenibilitat

Es defineix, en termes generals, com el grau en què els efectes positius derivats de la intervenció continuen una vegada s'ha retirat l'ajuda externa, lligats a l'apropiació del procés per part dels actors.

L'enfocament del projecte, en el marc d'una campanya que porta 12 anys fent-se, entenem no té una finalitat de sostenibilitat per part dels promotors per sí mateix, sinó que una part del treball que es realitza envers les administracions forma part del compromís dels Titular d'Obligacions per canviar una situació que clarament té una incidència directa en els Drets Humans de la ciutadania en general, i pels quals ha de treballar.

En aquest sentit, dir que en el moment en que està fent-se aquesta avaluació s'ha iniciat la segona fase del projecte¹⁵ cofinançat per la GVA, amb una incidència més concentrada en la població universitària i les AAPP.

Per tant identifiquem com a factors de sostenibilitat les prioritats polítiques i l'impuls de la ciutadania com a titulars de drets per aprofundir en la cultura de la pau.

---

¹⁵ Per unes institucions lliures de banca armada: aprofundint en la sensibilització i la incidència política a la Comunitat Valenciana. SOLEPD/2018/0031

El projecte és la primera acció que es fa al País Valencià de la Campanya Banca Armada, encara que la Federació SETEM està participant des del seu inici; aquest fet ha condicionat en part el desenvolupament del projecte per tot el que s'ha dit, no obstant també ha tingut una repercussió directa positiva sobre les entitats impulsores pel que fa a l'enfortiment i reconeixement de les mateixes en el propi sector de les ONGD com a impulsores de la Campanya Banca Armada al País Valencià.

Com a projecte de sensibilització, i tenint en compte els resultats aconseguits quant a la sensibilització de la població i més concretament l'ús que fa la ciutadania de la Banca Ètic, pensem que els beneficis d'aquesta intervenció continuen més enllà del mateix projecte, tant en el compromís de la ciutadania com de l'Administració Autònoma, en aquest sentit s'ha de a participació de la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació en diferents activitats, especialment la jornada de cloenda on es va presentar l'informe i que va comptar com a ponent el Director General de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern, i la presentació de la Directora General de Cooperació i Solidaritat.

Sembla que la continuïtat d'aquest projecte s'enfortís especialment per la relació amb la Càtedra de l'EBC ja esmentada i la participació en certes formacions.

8. CONCLUSIONS

8.1. Respecte els aspectes metodològics

- R1. El nombre de indicadors de resultats és molt alt, 21 en total, sent una bona part d'ells indicadors de metes d'activitats i no de canvis, per la qual cosa no aporten informació de qualitat per a mesurar els resultats transformadors que vol aconseguir el projecte.
- R2. Una quantitat tan gran d'indicadors té una repercussió directament en els costos associats a la gestió del projecte, i no es reflecteix en la qualitat de la informació que en alguns casos no és rellevant, per la qual cosa té una incidència directa en l'eficiència del projecte en termes d'ús de recursos financers.
- R3. Els Condicionants no inclouen actors implicats relacionats amb l'àmbit polític, i justament ha sigut aquest grup on no s'ha pogut arribar amb claredat en el R3 d'Incidència política.
- R4. El projecte té un enfocament de drets humans incorporant indicadors per canviar polítiques i pràctiques tant d'entitats polítiques, administracions públiques i empreses particulars en favor de la Banca Ètica, així com canvis en la conducta dels titulars d'obligacions.
- R5. L'estructura del projecte incloïa un grup de treball de diverses entitats a més de les dos impulsores del projecte: el seu funcionament ha sigut fonamental per impulsar les activitats vinculades a la Campanya Banca Armada.

8.2. Respecte la pertinència

- R6. El projecte contribueix clarament a l'objectiu general del IV PDCV, i ho fa a través de l'estratègia 3.1 Dret al desenvolupament, especialment pel que fa a la compra pública ètica, i a la construcció de d'una cultura de pau i de

transparència de l'estratègia 4.1 Dret a la participació i la governança democràtica.

- R7. El projecte correspon a l'estratègia de les entitats promotores, així com de Red Enclau; no queda clar en el cas de l'Associació Valenciana de l'EBC.
- R8. Pel que fa a la CVONGD, aquesta organització té un grup de treball de polítiques, escenari idoni per a treballar els continguts del projecte, però que finalment no s'ha contemplat.
- R9. L'enfocament metodològic utilitzat en xarrades de sensibilització és adequat al públic objectiu, així la valoració que els assistents fan quant a continguts i el perfil dels ponents és alta, sent de 4,69 i 4,76 sobre 5.

8.3. Respecte l'eficàcia

- R10. S'ha aconseguit l'argumentari (R1), elaborant l'informe al qual han accedit, mitjançant la web de la campanya i altres mitjans, un total de 822 persones, el que pot considerar-se tot un èxit; en aquest sentit indicar que a més 43 persones han rebut en paper el document, tres d'elles responsables polítics de la GVA.
- R11. L'accés a la base de dades on line, i les notícies en diversos canals ha superat les previstes.
- R12. Les accions de sensibilització i conscienciació (R2) mitjançant les xarxes s'han aconseguit en termes quantitius, no així pel que fa als assistents a xarrades i que aquestes.
- R13. Pel que fa a la mobilització prevista com a conseqüència de l'augment de la sensibilització que es contemplava, finalment no s'ha fet i ha quedat substituït per tallers en la fira del Comerç Just.
- R14. El col·lectiu assistent a les xarrades té una taxa molt superior d'ús de les finances ètiques enfront de la realitat de la societat en general a l'Estat Espanyol, la qual cosa es pot traduir en l'encert d'aquesta línia de treball del projecte.

- R15. El projecte ha permès consolidar la relació institucional amb la Càtedra d'Economia del Bé Comú (CECB) de la Universitat de València, i iniciar un camí de treball conjunt amb la Xarxa Enclau i la CVONGD; en aquest sentit s'ha aconseguit una part de les metes pel que fa a la creació de sinèrgies amb OSC i de l'ESS; no s'ha avançat amb entitats de l'àmbit jurídic.
- R16. La incidència política mitjançant una moció de suport a les finances ètiques de part dels governs municipals i la GVA no ha tingut la rellevància que s'esperava amb la implementació, a més, d'una subcomissió sobre finances ètiques; no s'ha aconseguit la declaració de Les Corts ni s'ha manifestat la voluntat de crear un grup d'estudi.
- R17. S'ha participat en la Junta d'Accionistes de Bankia i aconseguit el propòsit de visibilització, no obstant açò no hi ha dades sobre la repercussió en els mitjans de comunicació.

8.4. Respecte l'impacte

- R18. Pel que fa al indicadors de l'Objectiu Específic, els resultats del grup de Betxí, utilitzat en l'estudi de LdB, han superat als de la resta de grups anomenats de post-test per la qual cosa no hi ha una referència que ens pugua servir per a valorar l'impacte des del punt de vista quantitatiu.
- R19. El coneixement del que és la Banca Armada i els vincles amb els conflictes armats (IOV-OE 11 I 12) és alt, superant el 80% de mitjana excepte el que fa al volum de la inversió de la banca espanyola en la indústria d'armament.
- R20. Pel que fa al posicionament personal no s'ha arribat a les dades de l'estudi de LdB amb els assistents al taller de Betxí
- R21. Sense cap dubte s'ha contribuït a tindre una ciutadania crítica enfront de la banca que finança la indústria d'armament, i per una cultura de pau, tot dins del marc limitat a l'abast del projecte.

8.5. Respecte la coherència

- R22. Els objectius i resultats del projecte corresponen als problemes identificats, i les activitats contribueixen als resultats que s'esperen.
- R23. La identificació de la situació de partida en el àmbit de la Campanya Banca Armada s'adequa a la realitat valenciana, tant de la ciutadania com de les administracions públiques, i per descomptat de la banca.
- R24. El projecte forma part de la Campanya Banca Armada, i tant l'estructura com les accions són d'acord a la seua estratègia; també és coherent i crea sinèrgies amb campanyes internacionals com la Campanya Internacional contra les Armes Nuclears (ICAN) i Stop Explosive Investment.
- R25. Amb les OSC existeixen punts de treball importants, destacant Red Enclau, la CVONGD i l'Associació Valenciana d'EBC, que no s'han explorat suficientment durant el projecte
- R26. Pel que fa a les universitats, tant amb la UV com amb la UJI s'ha avançat en activitats formatives i de sensibilització.
- R27. La GVA, mitjançant la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació ha rebut amb entusiasme el treball d'investigació fet pel projecte, i sembla que s'ha obert una línia de relació per a treballar en la promoció de les finances ètiques, no obstant açò sembla que la creació d'una subcomissió per a definir els canvis que propicien l'ús de les finances ètiques queda lluny.

8.6. Respecte la sostenibilitat

- R28. La sostenibilitat del projecte està en relació directa al posicionament que han de fer els Titulars d'Obligacions enfront una vulneració de drets de la ciutadania com a conseqüència de les guerres i el paper que juga la banca en la indústria d'armament com una de les causes d'aquests conflictes.
- R29. El projecte ha influït positivament en la capacitat de les entitats impulsores i en el seu reconeixement en l'àmbit valencià per a impulsar la Campanya Banca Armada, no obstant s'ha de tindre en compte l'estructura de les mateixes que

s'haurà d'enfortir per a fer front a l'ampliació de la campanya i arribar a més població i indrets al País Valencià.

- R30. La sostenibilitat del projecte en el marc de la Campanya Banca Armada té una relació directa amb l'actitud de la ciutadania, com a titulars de drets, en el marc de la cultura de la pau i el seu paper, entre altres, per l'ús de les finances ètiques i la pressió a les AAPP.

9. RECOMENACIONS

9.1. Respecte els aspectes metodològics

- R1. S'ha de fer un esforç per identificar d'indicadors de qualitat que mesuren el canvi que cerca el projecte i arribar a un equilibri junt els indicadors de metes.
- R2. No incloure més de 2 – 3 indicadors per resultats.
- R3. Un projecte com aquest, amb un clar enfocament d'incidència política, ha de incloure alertes en els condicionants referides a la participació efectiva de les administracions públiques i els representants polítics.

9.2. Respecte la pertinència

- R4. Atés que SETEM CV i la Federació SETEM no tenen un document estratègic com organització, una bona pràctica seria elaborar-ho, al nivell que corresponga, i orientar el treball en funció dels seus objectius.
- R5. Com que la CVONGD té un espai adient per a treballar la incidència política que no s'ha aprofitat en el projecte, es recomana identificar una estratègia d'acció de les entitats promotores d'aproximació a la entitat i introduir la temàtica en el grup

de polítiques de manera que la CVONGD, des del coneixement i apropiació, impulse la inclusió del tema en la reunió anual del CVCD i en altres àmbits

- R6. En les xarrades ha participat un bon nombre de persones amb coneixements sobre el tema, per tant un repte és anar més enllà del públic conscienciat i que coneix la banca ètica, i accedir a altres públics.

9.3. Respecte l'eficàcia

- R7. L'indicador I IOV.1.1 inclou diversos criteris i una meta global, el que impedeix valorar correctament el que s'ha aconseguit, per la qual cosa es recomana establir diferents indicadors per poder mesurar l'eficàcia.
- R8. S'ha vist com l'estratègia d'utilització de les xarxes socials per a fer arribar la informació és satisfactòria, i es recomana potenciar esta activitat en la campanya.
- R9. Incloure la incidència que una campanya d'un any pot tindre en els diferents actors, tant OSC com ciutadania en general, per gestionar les finances pròpies en la banca ètica no té sentit, i es recomana que es pugui fer aquest estudi, a més llarg termini i triangulat informació amb fonts secundàries, encara que sembla difícil establir una incidència directa gràcies a la campanya.
- R10. Treballar pel foment de la BE a través de la Campanya Banca Armada, encara que establir resultats d'impacte en el marc d'un projecte o de la campanya queda més enllà de les actuacions.
- R11. Enfortir en futures actuació les sinèrgies, i a ser possible aliances, amb la CVONGD i la Xarxa Enclau, mantenint i potenciant alhora la relació amb la Càtedra d'Economia del Bé Comú (CECB) de la Universitat de València.
- R12. Repensar l'estratègia d'incidència política amb aliances, especialment amb el sector, com a pas previ i a mig termini d'implicació de les AAPP i Les Corts.

9.4. Respecte l'impacte

- R13. Atés la dificultat d'obtenir dades quantitatives per les limitacions pròpies del treball d'investigació, per a projectes d'aquest tipus en sensibilització en l'àmbit

no formal, s'ha de replantejar el tipus d'eines d'investigació quantitativa i ajustar-les a l'abast del projecte.

9.5. Respecte la coherència

- R14. Aprofundir les relacions amb Red Enclau en tot allò que té a veure amb les finances ètiques.
- R15. Membres de les entitats promotores del projecte haurien de formar part del Grup de Treball de Polítiques de la CVOND per a propiciar un compromís d'aquesta entitat de treball en incidència política amb els partits polítics i Les Corts, i que aquets tema es pugua tractar en el marc d'alguna reunió del CVCD, tal i com estava proposat en el disseny del projecte.
- R16. Amb la GVA s'ha de seguir treballant en aquest línia sent, pot ser, una oportunitat fer-ho a través de la formació i sensibilització de funcionaris, inclús de l'administració local, mitjançant els convenis amb la CVONGD, com s'ha fet en la compra ètica.

9.6. Respecte la sostenibilitat

- R17. Atès que un projectes d'aquestes característiques en el marc de la Campanya Banca Armada té unes connotacions de defensa dels drets enfront la vulneració que suposa els conflictes armats, per aquest motiu es podria treballar per institucionalitzar la campanya; així, resulta fonamental el treball amb les Administracions Públiques, com a Titular d'Obligacions, i en especial la GVA, per aconseguir la continuació d'aquest projecte en el marc de la campanya.
- R18. També resulta fonamental el treball amb altres administracions, els partits polítics i els grups parlamentaris a diferent nivell, però especialment a Les Corts.
- R19. Una altra pota de la sostenibilitat de la campanya podria passa perquè també s'institucionalitze en el marc de la CVONGD, com per exemple en la línia del que és fa en el Comerç Just.

- R20. Continuar la relació amb les universitats públiques, especialment la UJI en formació i sensibilització en el marc del Màster per la Pau, i la Càtedra de l'EBC per a la promoció de les finances ètiques a partir del posicionament enfront la Banca Armada.
- R21. Continuar mantenint una relació estreta amb la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, i en especial la DGCS, encara que no siga un actor rellevant en la següent fase del projecte.

10. LLIÇONS APRESES

1. El projecte, en el seu Resultat 3 d'incidència política, està sobredimensionat en el seu plantejament, especialment pel que fa als grups parlamentaris i la implicació de Les Cort.
2. Es necessita un temps major per aconseguir els resultats que es pretenen, especialment en la incidència política, de fet s'ha evidenciat clarament que el projecte forma part de la campanya i que els propòsits d'aquesta sobrepassen els del projecte. Per a pròximes edicions, interioritzar aquesta visió i estratègia temporal (Kairòs).
3. Per a la incidència política, la CVONGD es constitueix en un actor clau, que s'ha d'identificar com a tal en el disseny del projecte i actuar en conseqüència: aquesta visió i treball ha faltat, i pot ser un dels motius pels quals la temàtica no es va tractar al CVCD tal i com estava previst.
4. Un nombre alt d'indicadors té una repercussió directa en el procés de gestió del projecte i en els seus costos, encara que les fonts de verificació siguen accessibles, si a més una bona part dels indicadors no mesuren el canvi, estem enfront un procés ineficient en el sistema d'informació del projecte.
5. En les xarrades, els grups poblacionals que han participat tenen un alt grau de consciència respecte la banca ètica i la relació entre la banca i la indústria militar.
6. El projecte té un clar enfocament de drets, per la qual cosa les Administracions Públiques, com a Titulars d'Obligacions, esdevenen actors clau per a mantindre la campanya i sensibilitzar a la ciutadania, així com per a fer efectiu la inclusió de la banca ètica com a entitats finançadores.
7. La participació i compromís de l'Administració Autònoma ha sigut efectiva i ha sorprès els responsables de la Campanya Banca Armada en comparació amb les actituds d'altres administracions autonòmiques segons l'experiència de la Campanya, encara que no s'ha creat la subcomissió per a definir els canvis necessaris a nivell jurídic i de solvència tècnica per promoure i integrar les finances

ètiques en la política financera del govern: novament s'evidencia que la proposta té una dimensió que supera les capacitats del projecte.

8. S'ha contribuït especialment a incrementar la consciència crítica de la ciutadania i a difondre les finances ètiques; amb les administracions públiques, tot i que el projecte ha sigut reconegut, entenem que no s'ha aconseguit una actitud activa pel foment de les finances ètiques bàsicament, pensem, perquè el projecte ha sigut l'inici d'un camí al País Valencià que s'ha de recórrer els pròxims anys.
9. La utilització de les xarxes socials s'ha constituït en un èxit per arribar a la població meta, més que les accions presencials com xarrades, en part perquè aquestes podien estar sobredimensionades.
10. No s'ha pogut aconseguir la mobilització de la població segurament, entre altres, perquè el nivell de conscienciació no es suficient: aquest propòsit sembla que ha estat molt per damunt de la potencialitat del projecte.
11. A la societat valenciana no hi ha un nombre tant alt d'OSC i de l'ESS amb les que crear sinèrgies per impulsar una campanya com s'ha plantejat als indicadors, per tant cal reflexionar i identificar clarament els possibles socis en futures campanyes, al respecte sembla que es tindria que concentrar esforços amb la Càtedra d'Economia del Bé Comú (CECB) de la Universitat de València, la Xarxa Enclau i la CVONGD, i a partir d'ací implicar a altres organitzacions però segurament establint una relació diferent.
12. El projecte ha apuntat molt alt pel que fa a la incidència política mitjançant la proposta de moció al suport d'organitzacions de finances ètiques i la creació d'una subcomissió sobre finances ètiques i un grup d'estudi amb una declaració en Les Cort: caldrà redimensionar aquest aspecte en futures actuacions d'acord a la potencialitat real del projecte, tal com ha quedat de manifest.

ANNEX I. Pla d'avaluació

ANNEX II. Treball de camp: activitats realitzades

Data	Activitat realitzada
9/05/2019	Entrevista Jordi Calvo. Investigador Centre Delàs.
10/05/2019	Entrevista Enrique Asensi. Red Enclau
15/05/2019	Grup de discussió <ol style="list-style-type: none"> 1. Esther Paulo. Directora Fundació Novessendes 2. María Fraile. Tècnica de SETEM 3. Camino Simarro. Tècnica del projecte
15/05/2019	Entrevista Quique Sánchez Ochoa. Tèctic del projecte

ANNEX III. Qüestionari de valoració de coneixements

FORMULARI D'AVALUACIÓ PER A PARTICIPANTS

CICLE DE XARRADES-DEBATS

Finançament de la indústria armamentista i del negoci de la guerra:

Quines responsabilitats tenen les entitats financeres i què podem fer?

Una visió crítica des de la cultura de pau.

Perfil de la persona enquestada

Sexe: Dona / home / altra

Edat:

Entre 18 i 29 anys

Entre 30 i 40 anys

Entre 41 i 50 anys

Entre 51 i 60 anys

Més de 61 anys /

Part 1 : Qüestionari per omplir abans de l'activitat

1. A què creus que fa referència la denominació "Banca Armada?"

- Als sistemes que fan servir les entitats financeres per a protegir els nostres estalvis.
- A les entitats financeres que inverteixen els nostres diners en empreses que conformen l'anomenat complex militar industrial.
- Entitats financeres que es dediquen a la fabricació i exportació d'armaments, desenvolupament de tecnologies militars, etc

2. Podries indicar el lloc que penses que ocupa Espanya en el rànquing mundial de països exportadors d'armes?

- Entre els primer i el tercer
- Entre el quart i el dècim
- Per baix del dècim

3. Quin creus que ha estat el volum total d'inversions de la banca armada espanyola en la indústria d'armaments entre 2011 i 2017?

- Menys de mil milions d'euros
- Entre 1000 i 8 mil milions d'euros
- Més de 8 mil milions d'euros

4. Com a ciutadana o ciutadà, penses que pots contribuir al control del comerç d'armes?

- Sí   No   NS/NC

Si la teua resposta ha sigut SI, indica què coses pots fer per contribuir al control d'armes:

5. Com a ciutadana o ciutadà, treballes amb alguna entitat de la banca ètica (BE)?

- No
- Sí, però no tots els bancs amb els que treballe són de la BE
- Sí, tots els bancs amb els que treballe són de la BE

Part 2 : Qüestionari per omplir després de l'activitat

6. Com valores els continguts de les ponències?

1   2   3   4   5   (de poc a molt positivament)

7. Creus que els perfils dels ponents són adequats per tractar la temàtica?

1   2   3   4   5   (de poc a molt positivament)

8. Creus que la teua participació en esta activitat ha contribuït a millorar els teus coneixements sobre els vincles de la banca armada amb els conflictes armats i les vulneracions de drets humans?

1   2   3   4   5   (de poc a molt positivament)

9. Què destacaries del que has conegut durant l'activitat?

10. Com valores l'organització de l'acte (difusió, puntualitat, espai, localització i altres)?

1   2   3   4   5   (de poc a molt positivament)

Els teus comentaris ens ajuden a millorar, fes-nos saber qualsevol altra opinió sobre l'activitat si la consideres interessant.

Moltes gràcies per la teua col·laboració.

ANNEX IV. Qüestionari de valoració de la xarrada

FORMULARI D' AVALUACIÓ DE LES XARRADES

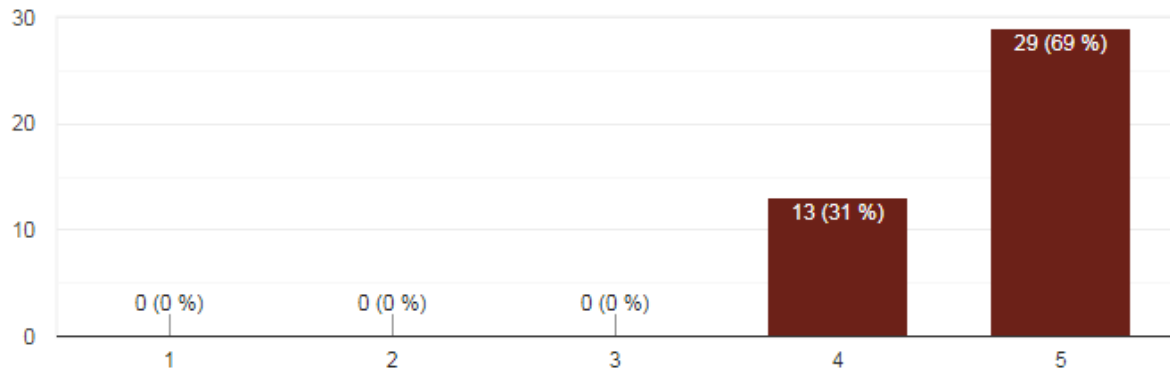
CICLE DE XARRADES-DEBATS

Finançament de la indústria armamentista i del negoci de la guerra:

Quines responsabilitats tenen les entitats financeres i què podem fer?

Una visió crítica des de la cultura de pau.

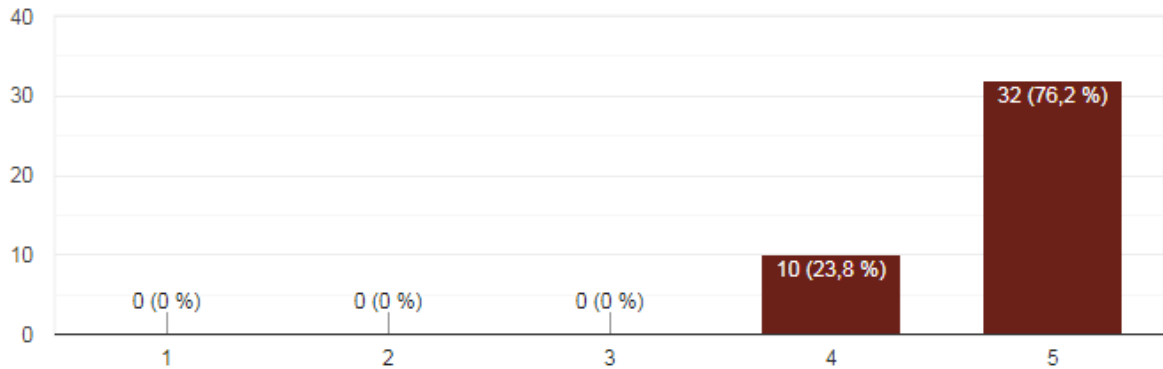
Com valoreu els continguts de les ponències?

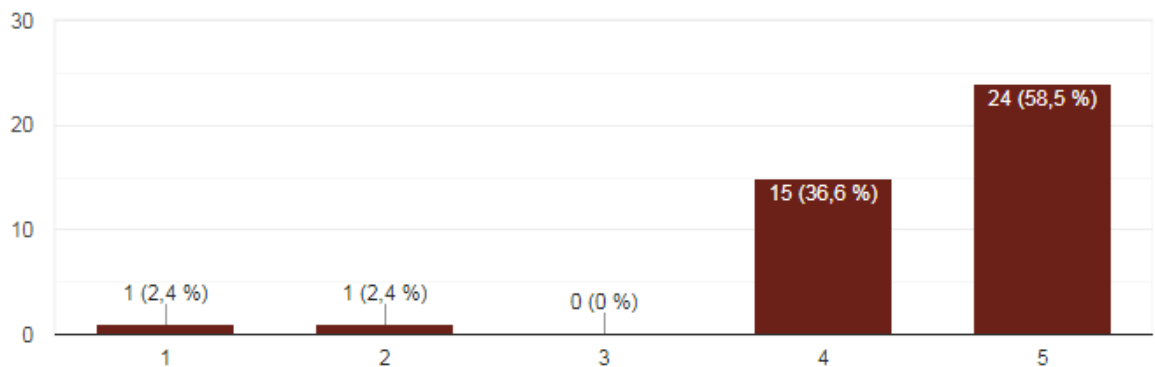
Comentaris:

- Buena información sobre banca armada y buenas alternativas de consumo
- Muy interesante ver que hay otras maneras de hacer y desde la diversidad. Importante los criterios de las cooperativas: equidad, no lucro, etc.
- En la Fundación ya tuvimos debates sobre "Som energia", banca ética...
- Muy buena, muy directos

Creus que els perfils dels ponents són adequats per tractar la temàtica?

8. Creus que la teua participació en esta activitat ha contribuït a millorar els teus coneixements sobre els vincles de la banca armada amb els conflictes armats i les vulneracions de drets humans?

9. Què destacaries del que has conegut durant l'activitat?

Comentaris:

Dades mostrades. Informació ampla sobre la banca no ètica.

1) El poder consultar quines entitats i quant inverteixen en la indústria armamentística

2) Veure com funciona amb detall el cicle armamentista

La importància que té on fiquem els nostres diners.

Coneixer els diferents bancs ètics i que el meu banc és el primer banc que inverteix en armes

Doncs que realment no tenia ni idea de la existència dels bancs ètics.

Exemples concrets de l'inversió / resultats de l'inversió de la Banca Armada.

Cifras

Criterios nuevos para invertir.

El cicle complet de la indústria armamentística.

Els bancs armamentístics i les empreses armamentistes

La presencia de compañías de seguros en la industria de armamento.

La gran quantitat d'economia especulativa i militarista existeix.

El procés pel qual es finança la indústria d'armament i fonts per informar-me sobre el finançament d'aquesta.

Descobrir els bancs espanyols que col·laboren amb els negocis d'armes.

Las alternativas de consumo

Información que desconocía

Ser más consciente de mi dinero y que puedo hacer con él. No a las armas, etc.

Sobretudo conocer los datos

Informació de possibles alternatives de banca ética

Las nuevas organizaciones que existen

La información sobre las bancas éticas y demás, como las aseguradoras y empresas energéticas

El desconocimiento que tenía al respecto

Las alternativas en banca, financieras, energía...

Mecanismos de información

La maraña de entidades que se benefician de estas infames actividades

Lo poco que sabemos sobre este tema

Alternativas a la banca armada y los datos aportados.

La informació és molt interessant

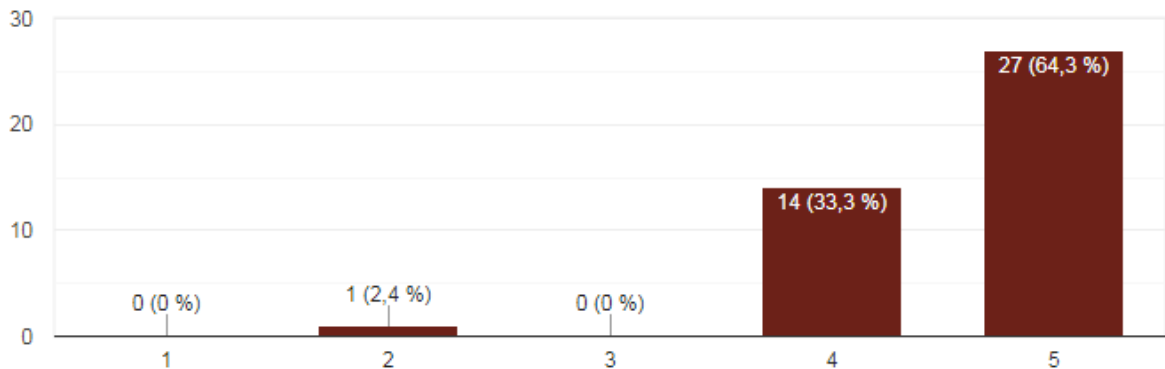
Participació majoria gran banca. Alternatives entitats econòmiques.

Tot.

La web per a informar-se més.

Massa diners per armaments.

Com valeres l'organització de l'acte (difusió, puntualitat, espai, localització i altres)?

Els teus comentaris ens ajuden a millorar, fes-nos saber qualsevol altra opinió sobre l'activitat si la consideres interessant.

Afegir el com aquesta indústria armamentista provoca accions per a desestabilitzar països i provocar guerres.

Ha estat molt bé.

És molt necessari importar-la a altres poblacions i espais.

Els que estem ací, estem més o menys conscienciats, com passar aquestes realitats a la gent que no ve?

En la charla de banca armada aportar datos de puestos de trabajo directo e indirecto que genera la industria armamentista y la industria de la financiación

armamentística. Y porcentaje de investigación en armamento que vale para la vida civil.

Importante la información y divulgación de todos los bancos armados.

Fer-la més amena

Bien toma de conciencia.

Me parece muy interesante conocer las actividades de otro tipo de empresas y fundaciones

Muy positiva. Me ha gustado mucho.

Moltes gràcies per la teua col·laboració.

ANNEX V. Documentació consultada i fonts secundàries

Documentació tècnica i administrativa del projecte	
1	Memòria narrativa del projecte
Fonts de verificació de l'execució del projecte	
2	Annexos de FdV
3	Informe de cierre del ciclo de seguimiento
4	Estudi de LdB
5	Spot "Aquests bancs tenen alguna cosa en comú amb els seus clients..." https://goo.gl/z5DTnc
Documents d'estratègia	
6	Plan Director de la Cooperación Valenciana 2014-2017
7	Estrategia de Educación Para el Desarrollo en el ámbito formal de la Comunitat Valenciana 2017 - 2021
8	Una Comunitat comprometida con la Cooperación y la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. Generalitat Valenciana. Febrero 2016,
Convocatòries anuals i una altra documentació	
9	RESOLUCIÓN de 19 de junio de 2017, de la Conselleria de Transparencia, Responsabilidad Social, Participación y Cooperación, por la que se convocan, para el año 2017, subvenciones a organizaciones no gubernamentales para el desarrollo (ONGD), para la financiación de proyectos de educación para la ciudadanía global en el ámbito de la Comunitat Valenciana
10	Documentación general relativa a la convocatoria de proyectos de EpCG 2017 (normativa, criterios evaluación, resolución, etc). https://goo.gl/z9MsdR
11	Guía para el seguimiento y evaluación de proyectos financiados por la Generalitat Valenciana en el ámbito de la cooperación al desarrollo. Junio 2018.
Legislació	
12	LEY 18/2017, de 14 de diciembre, de la Generalitat, de cooperación y desarrollo sostenible
13	ORDEN 3/2017, de 31 de mayo, de la Conselleria de Transparencia, Responsabilidad Social, Participación y Cooperación, por la que se establecen las bases reguladoras para la concesión de subvenciones en materia de cooperación al desarrollo

Altres	
14	Teaser I "Les finances que volem". Documental realitzat per la Red Enclau i el col·lectiu Fora de Camp amb el finançament de la Diputació de Valencia. https://goo.gl/bfE7qt
15	Campanya Banca Armada. http://www.bancaarmada.org
16	La Banca Ética en España. Maite Guede Tejedor. Trabajo de Finde Grado en Economía. Curso 2017-2018. Universidad del País Vasco
17	Video 'Banca armada, com les entitats financeres participen del negoci de la guerra'. https://goo.gl/7Xr215